Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT
פרייז 15 גראשען
היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 297 | Łódź, Wtorek, 25 Grudnia 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, י"ט טבת תרצ"ה | № 297

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

ראסען-גלייכהייט און שוץ פאר יודישע פליטים

דעלעגאציע אויפגענומען פון פראנצויזישען פרעמיער-מיניסטער

פאריז, 24 (יט"א טעלעגראפיש)

דער פראנצויזישער פרעמיער האט אויפגענומען א דעלעגאציע פון קאמיטעט צו שיצען די יודען פון מזרח און צענטראל-אייראפע. אין דער דעלעגאציע האט זיך אויך בעטייליגט באראן גינזבורג.

די דעלעגאציע האט דעם פרעמיער איבערגעגעבען א מעמאריאל וועגען ראסען-גלייכהייט און וועגען די לעצטע ארויסשיקונגען פון פראנקרייך יודישע פליטים.

אין דעם מעמאריאל ווערט אנגעוויזען, אז די יודישע פליטים פון דייטשלאנד האבען אין פראנקרייך געגעבען ארבייטס-מעגליכקייטען פאר טויזענדער פראנצויזישע ארבייטער, דאס אליין דארף שוין זיין גענוג, אז די פליטים פון דייטשלאנד זאלען נישט ארויסגעשיקט ווערען פון פראנקרייך.

260 טויזענד פונט א הלואה

פאר דער שטאט-פערוואלטונג פון תל-אביב און 40 טויזענד פונט פאר פתח תקוה

תל-אביב, 24 (יט"א טעלעגראפיש)

די ארץ-ישראל-רעגירונג האט בעשלאסען צו געבען דער שטאט-פערוואלטונג פון תל-אביב די הלואה-ראטע אין דער הויך פון 260 טויזענד פונט. פון דער סומע איז בעשטימט פאר קאלאניזאציע-ארבייטען 25 טויזענד פונט און אויף צו בויען א נייעם בנין פאר דער עריה: דאנעגען האט די רעגירונג, נישט בעשטעטיגט 40 טויזענד פונט פאר א נייעם שפיטאל און 30 טויזענד פונט אויף צו בויען וואוין-הייזער.

ס'איז אויך בעשטעטיגט געווארען א הלואה פאר דער זעלבסטפערוואלטונג פון פתח תקוה.

קאנצעפציע פון א פויליש-ליטווישע בעציהונגען

ריגא, 24. (ספ. טעל.) אין די קאוונער פאליטישע קרייזען ווערט גערעדט וועגען דער קאנצעפציע פון פראפ. פאקשטאס, דער ספעציאליסט פון די פויליש-ליטווישע בעציהונגען.

דעם פראפעסאר'ס קאנצעפציע איז אויך בונגע די ענגלישע לאגע פון פוילען און ליטע, ער האלט, אז דער שטח אויף וועלכען עס קאן ענטשטעהען א פערשטענדיגונג צווישען פוילען און ליטע איז סובאלקער-געגענד, ער שרייבט אינטער די צאהל ליטווינער אין סובאלקער געגענד אויף 10 טויזענד מענשען, פעסטשטעלענדיג, אז אויב פוילען זאל מסכים זיין אפצוגעבען ליטע די ערליכע גמינעס וואס זענען בעוואוינט דורך ליטווינער, האלט ער דאס געשאפען א יסוד צו בעשטימען די אפיציעלע גרענעץ אויף דעם סובאלקער געגענד, אויף אזא אופן וואלט מען גענעט שאפען א פאסאזשיר-קאמוניקאציע און אויך פאסט.

דער ענין ווילנע וואלט געבליבען נישט גערירט.

אין קאוונא און אין ווארשע וואלטען געשאפען געווארען פאליטישע און קאנסולארע אגענטורען, וועלכע וואלטען געהאט צו ערלעדיגען אלע לויפענדע פראגען און אויך צו פיהרען צו אן ענדגילטיגע לעזונג פון ווילנער קאנפליקט.

יודישע פליטים-הילף אין האלאנד

אמסטערדאם, (יט"א) דער קאמיטעט פאר ספעציעלע יודישע אינטערעסען אין האלאנד טיילט מיט, אז פון מערץ 1933 ביז אקטאבער 1934 איז אויסגעגעבען געווארען אויף יודישע הילפס-צוועקען 746.812 האלענדישע גילדען, דערפון אויף פליטים-הילף — 617.000 גילדען. צו דער סומע האט האלאנד בייגעשטייערט 340.000 גילדען, אמעריקע 160.000, ענגלאנד 47.000, אנדערע לענדער 5.000 גילדען.

פון זאמלונגען און לאטעריעס זענען איינגעפלאסען 75.000 האלענדישע גילדען.

אנטיסעמיטישע וואהל-אויסשרייטונגען אין דעברעטשין

בודאפעשט (יט"א) די פרעסע טיילט מיט פון דעברעטשין, דאס בעת די שטאדט-ראט-וואהלען, וואס זענען דארט די טעג פארגעקומען איז בעקומען צו אנטיסעמיטישע אויסשרייטונגען, וועלכע זענען ארגאניזירט געווארען דורך די דארטיגע „פייל-קרייצלער". אייניגע יודען זענען צושלאגען געווארען און די שויבען אין פיל יודישע געשעפטען זענען אויסגעהאקט געווארען. די פאליציי האט אינטערווענירט און ארעסטירט אייניגע איבערפאלער.

פאליציי- און מיליטער-קארדאן ארום דעם בנין פון רייכסוועהר-מיניסטעריום

וויען, 24 (ספ. טעל.)

די ארטיגע פרעסע איז מודיע פון בערלין, אז די געגענד, וואו עס געפינט זיך דער בנין פונם דייטשען רייכסוועהר-מיניסטעריום, איז אין דער נאכט פון דאנערשטאג אויף פרייטאג, געווען ארומגערינגעלט פון שטארקע מיליטער-קארדאנען.

ביי דעם בנין פון רייכסוועהר-מיניסטעריום זענען געשטאנען נישט נאר מיליטער אפטיילונגען, נאר אויך אפטיילונגען פון פאליציי.

נעבען דעם רייכסוועהר בנין האבען זיך ארומגעדרייט פיל אויטאס, וואס זענען בעזעצט געווארען פון זעלנער.

פון די דורכגייער האט מען קיינעם נישט צוגעלאזט נאהענט צו דער רייכסוועהר.

לעת עתה ווייסט מען נאך נישט, וואס עס האבען בעדייט די דאזיגע אויסערארדענטליכע פארזיכטס-מיטלען.

אין בערלין קורסירן אבער ווייטער קלאנגען וועגען אויפדעקען עפיס א געהיימנישפולע אפערע פון אן איינברוך אינם בנין פונם רייכסוועהר-מיניסטעריום.

וואס נוגע דער דאזיגער אפערע, איז נישט אויסגעשלאסען, אז זי האט א בולט-פאליטישען כאראקטער.

אין בערלין רעדט מען וועגען ווייטערדיגע ארעסטען.

וועלט-קאנגרעס פון יודישע דאקטוירים

וועט בקרוב צוזאמענגערופען ווערען

פאריז, 24 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף דער איניציאטיוו פון היגע יודישע דאקטוירים, איז בעשלאסען געווארען צו רופען א וועלט-קאנגרעס פון יודישע דאקטוירים. דאס ארט און צייט וועט בעשטימט ווערען.

גען. סעקרעטאר פון וועלט-פערב. „החלוץ" אין ווארשא

ווארשא, 24 (יט"א טעלעגראפיש)

קיין ווארשא איז געקומען דער גענעראל-סעקרעטאר פון וועלט-פערבאנד „החלוץ".

פון ראטען-צוזאמענפאהר פון בירא-בידזשאן

מאסקווא, 24 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף די ווייטערדיגע זיצונגען פון ראטען-צוזאמענפאהר אין בירא-בידזשאן זענען אפגעגעבען געווארען ווייטערע בעריכטען, ס'זענען געהאלטען געווארען א גאנצע רייהע רעפעראטען, אין דער דיסקוסיע בעטייליגן זיך אלע דעלעגאציעס.

א נייע יודיש-פראנצויזישע צייטשריפט

פאריז, (יט"א) דא האט אנגעהויבען צו ערשיינען אונטער דער רעדאקציע פון ד"ר ד. מאריאנאף א נייע יודיש-פראנצויזישע צייטשריפט א. נ. „לע קאיע די רענובא" (די שריפטען פון פריהלינג).

דער ערשטער נומער ענטהאלט בעגריסונגען פון פראפ. אלבערט איינשטיין, דזשעמס מאקדאנאלד, פראפ. האדאמאר, י. יעפראיקין א. אנד.

אין דעם ערשטען נומער זענען ערשינען ארטיקלען פון מארקיז דע באסטעלימי, ריימאנד ראול לאמבער, אנדרע מארוא א. אנד.

סטאטיסטיק פון דער ציוניסטישער בעוועגונג אין האלאנד

אמסטערדאם (יט"א) פון דעם בעריכט פון דער האלענדישער ציוניסטישער ארגאניזאציע, וואס איז נאר וואס ערשינען, צעהלט די ציוניסטישע ארגאניזאציע היינט צו טאג, 3174 מיטגלידער, צו דעם מזרחי אין האלאנד געהערען 285 מיטגלידער, די אפגעשפאלטענע מזרחיסטישע „תורה ועבודה ארגאניזאציע" געהערען 65 מיטגלידער.

די הכנסות פון קרן-קימת אין האלאנד האבען אין בעריכטס-יאהר בעטראפען 38.000 האלענדישע גולדען.

אין קורצען וועט פארקומען די 35-סטע יעהרליכע קאנפערענץ פון די האלענדישע ציוניסטען.

פערביטערטער קאמף מיט דער אפאזיציע

עס ווערט אויסגעראטען מיט'ן ווארצעל יעדער פרוב פון א פערשווערונג אין ראטען-פערבאנד

פיהרער פון קאמסאמאל פערמישט אין דער פערשווערונג

מאסקווע, 24. (ספ. טעל.) די סאוויעטישע מאכט האט בעשלאסען שנעל צו פערענדיגען די אויספארשונג אין דעם פראצעס געגען די זינאוויעווצעס.

ספעציעל ווערט געטאדעלט דורך דער פרעסע זינאוויעוו, וועלכער ווערט בעצייכענט אלס דער „פיהרער פון דער קאנטער-רעוואלוציאנערער באנדע".

אין די באהעטסטע טעג וועט דאס קריגס-קאלעגיום פון העכסטען געריכט בעטראכטען דעם פראצעס פון דער באנדע, וועלכע האט אומגעבראכט קיראוו'ן.

צו דער דאזיגער באנדע האבען געהערט די פאלגענדע פארטיי-מיטגלידער: ניקאלאיעוו, סאסיצקי, לעווין, מיאסניקאוו, מאנדעלשטאם, רומיענצעוו, שאצקי, קאטאלינאוו.

קיינער פון די 14 מיטגלידער קאן נישט רעכענען אויף בעגנאדיגונג.

נאך דעם דאזיגען פראצעס וועט פארקומען נאך א גאנצע רייהע פראצעסען, צווישען זיי — אויך געגען קאמענעוו'ן און זינאוויעוו'ן.

צווישען דעם מאטעריאל, וואס מ'האט געפינען ביי די ארעסטירטע, געפינט זיך איין אויפרוף, וואס זאגט, אז „דייטשלאנד איז נישט ערגער, ווי ראטען-רוסלאנד".

אין גאנץ ראטען-פערבאנד קומען פאר מיטינגען און ארבייטער-דעמאנסטראציעס, אויף וועלכע עס ווערט געפאדערט גלייך אומצוברענגען די אלע, וואס האבען זיך בעוואוסטזיניג אדער אומבעוואוסטזיניג געפונען אין די רייהען פון דער אפאזיציע.

א גרויסע איבערראשונג האט ארויסגערופען דער ארעסט פון דעם קאמוניסט סאפאראוו, וועלכער איז דער בעדייטענדסטער פארשטעהער פון לענינגראדער קאמסאמאל. סאפאראוו האט אין די לעצטע פאר יאהר געהאט איבערגאבע געוואלפען די פאליטישע ארבייט, אבער גלייכצייטיג איז ער געווען טעטיג אין געהיים, אין די ארגאניזאציע פון דער סאוויעטישער יוגענד, צווישען וועלכער ער איז געווען זעהר פאפולער און בעליבט. דער ארעסט פון סאפאראוו'ן בעווייזט, אז צום פאליטישען קאמף געגען דער מאכט זענען ארויסגעטראגען קאדערען פון דער סאוויעטישער יוגענד.

אין די קאמסאמאלישע ארגאניזאציע פון לענינגראד און מאסקווע ווערען אדורכגעפיהרט מאסען-ארעסטען. אין די וואוינונגען פון פיל מיטגלידער פון קאמוניסטישען יוגענד-פערבאנד האט מען געפונען א סך געוועהר און אויפרייס-מאטעריאל.

די ראטען-רעגירונג און די פארטיי-מאכט האבען בעשלאסען נישט נאר צו דערשטיקען, נאר אויסצורייסען מיט'ן ווארצעל די אלע עלעמענטען, וואס שטרעבען צו א מלוכה-איבערקערעניש.

גריכישע יודען אין טריעסט

וואנדערען אויס קיין גריכענלאנד

טריעסט. (יט"א) אין א געשפרעך מיט'ן יט"א פארשטעהער האט די פארזיצערין פון דעם „יודישען פרויען-קאמיטעט" פרוי קלוגמאן איבער-געגעבען פאלגענדע פרטים פון דעם יודישען לעבען אין טריעסט און וועגען דער הילפס-ארבייט, וואס ווערט געפיהרט צווישען דער אונ-פערמעגליכער יודישער בעפעלקערונג אין דער איטאליענישער פארט-שטאט.

אין טריעסט לאזט זיך בעמערקען א צוריק וואנדערונג קיין גריכענלאנד פון די גריכישע יודען, וועלכע לעבען דא זייט פיל יאהרען. אין צוזאמענהאנג מיט דער צושטערונג פון דער אלט-שטאט אין טריעסט (סיטא וועקיא). וואו עס ווערען אויפגעבויט נייע הייזער, זענען צאהל-רייכע אונפערמעגליכע יודען, מעהרסטענס גרי-כישע, וועלכע בעשעפטיגען זיך מיט קליינהאנדעל, געבליבען היימלאז. א דאנק דער מיטהילף פון דעם יודישען פרויען-קאמיטעט האבען שוין 10 משפחות פון גריכישע יודען פערלאזען טריעסט און אויסגעוואנדערט קיין גריכענלאנד.

די אויסוואנדערונגס-אקציע אין דער זעל-בער ריכטונג ווערט פארטגעזעצט.

דער יודישער פרויען-קאמיטעט ענטוויקעלט א לעבהאפטע טעטיגקייט און גיט ארויס טעגליך 100 מיטאגען פאר אונפערמעגליכע יודען אין טריעסט ווי אויך פאר די אונפערמעגליכע יודישע עמיגראנטען, וועלכע ווארטען אין טריעסט אויף זייער אבפאהר מעבר-לים. די מיטאגען ווערען ארויסגעגעבען אין דעם יודישען עמיגראנטען-הויז.

דער פרויען קאמיטעט בעזארגט אויך די אונפערמעגליכע יודישע עמיגראנטען און פליטים פון דייטשלאנד מיט קליידונג, וועש א. דגל. גלייכצייטיג ווערט געפיהרט א טאג טעגליכע בעשפייזונג פון 50 קינדער, וועלכע לערנען זיך אין דער שול פאר יודישע קינדער אין טריעסט.

פארטשריט אין דעם שיף-פערקעהר צווישען פוילען און אמעריקא

ווארשע (יט"א) א דאנק דעם ארפלאווען אויף די וואסערען דעם ביידעם פוילישען טראנס-אטלאנטישען שיף „פילסודסקי", וואס וועט אין אויגוסט 1935 פון דער גדיניא-אמעריקא-ליניע אנ-הויבען קורסירען צווישען גדיניא, ניו-יארק און האליפאקס, איז געמאכט געווארען א בעדייטענדער שריט פאראויס אין פערפאלקאמען דעם שיף-פער-קעהר צווישען פוילען, די פאראייניגטע שטאטען און קאנאדע.

די שיף „פילסודסקי" וועלכע קען אהיינעמען 371 טוריסטען און 402 פאסאזשירען פון 3-טען קלאס, איז פערזעהן מיט די מאדערנסטע איינריכ-טונגען און די נויטיגע רייזע-בעקוועמליכקייטען.

די פערפאלקאמונג פון די רייזע-בעדינגונגען און בעקוועמליכקייטען וועלען צוגעפאסט ווערען אויך צו די בעדערפעניסען פון די יודישע טוריסטען און עמיגראנטען.

Dr. med.

B. Robinson

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען

Piotrkowska 10, tel. 131-86

נעמט אן פון 2–4 נאכמ. און פון 6–9 אוו.

וויכטיג פאר יודען, וואס ווילען זיך פערבינדען מיט ארץ-ישראל!

פארצעלירטע בוי-פלעצער אין „לב תל-אביב המורחבת" ווי אויך אין „שכונת מנד" אויפ'ן כביש „פתח תקוה". פון דער בע-וואוסטער פירמא „מפעלי פתוח הדרום תל-אביב" – משה קאראסא, הודה מאוזס, מארקו כהן", רעפרעזענטירט דורך דער „בנק יהודה" תל-אביב, צו פערקויפען אויף זעהר גוטע בעדינגונגען.

די קושאנען זענען שוין גרייט. כבישים און וואסער צוגעפיהרט צו די פלעצער.

גענויע אינפארמאציעס ערטיילט דער ספעציעל דעלעגירטער בעפולמעכ-טיגטער פון תל-אביב נתן זילבערצווייג, אין דער וואוינונג פון מ. עדעליסט, פאלודניאווא 6, פראנט, 2. שטאק, טעלעפ. 110-49 יעדען טאג פון 6–9 אוונד.

דער לאדזער יודישער פליישער- און ווארשטען-מאכער-צעך, פיעטריקאווער 24

מאכט בעקאנט די ג. מיטגלידער, אז מארגען, מיטוואך, דעם 26 דעצעמבער 1934, 10 א זייגער פריה צום ערשטען טערמין און 11 א זייגער פארמיטאג צום 2-טען טערמין ביי יעדער צאהל מיטגלידער קומט פאר אין אייגענעם לאקאל

אנ'אויסערגעוועהנליכע

אלגעמיינע פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) בעריכט פון דער פערזאמלונג; 2) פאך-אנגעלעגענהייטען; 3) וואהלען פון א נייער פערוואלטונג: א. סטארשע, ב. 3 פאדסטארשעס, ג. 7 פערוואלטונגס-מיטגלידער, ד. 7 פערטרעטער; 4) וואהלען פון א רעוויזיאנס-קאמיסיע; 5) פרייע פארשלאגען.

אלע מיטגלידער ווערען אויפגעפאדערט פינקטליך צו ערשיינען.

די פערוואלטונג.

צו דעם האכצייטס - טאג פון אונזערע ליבע פריינד

ה' פנחס און חנה

גערשאווסקי

ווינשען געזונדע און לאנגע יאהר

מ. דארגוזשאנסקי
פרוי און טאכטער.

צו דער חתונה פון מיין ליבען פריינד ה'

לעאן קאנטאראוויטש

מיט פרל.

לאלא קראנמאן

ווינשט פיל גליק און צופרידענהייט.

מ. דארגוזשאנסקי.

מזל-טוב

משה פולאווערז

און

רוזשא פאקולא

צו זייער חתונה!

שיינע מרים
און מ. בראדערזאן.

א הערצליכען מזל טוב

ווינשען מיר אונזער ליבען ברודער און שוואגער

שיע וויינטרויב און פרוי

צו דער חתונה פון זייער ליבען זוהן

העניעק מיט פרל. מאניא אנעראוויטש

איהר זאלט האבען פון זיי פיל נחת און דעם יונגען פאר א גליקליך צוזאמענלעבען.

שוועסטער און שוואגער גוטערמאן.

בעקאנטמאכונג.

די פערוואלטונג פון שעכטער - הורטאווניקעס-פעראיין, פאדזשעטשנא 10, מאכט בעקאנט די מיטגלידער, דאס היינט דינסטאג, דעם 25 דעצעמבער, 7 א זייגער אוונד, קומט פאר

אנ'אלגעמיינע פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) וועגען אננעהמען די נייע רעדאקציע פון די נייע סטאטוטען; 2) פרייע פארשלאגען.

די פערוואלטונג.

שעורי ערב
פאמארסקא 18

כתר צעירים
פאמארסקא 18

תנו כבוד לתורה היגוד הספר

היינט, דינסטאג, פ' שמות י"ט לח' טבת דעם 25/12 פינקטליך 7 א זייגער אוונד קומט פאר א גראנדיעזע

סיום הספר תורה-פייערונג

אין די גרויסע זעלער פון תורה ודעת, פאמארסקא 18, מיט דער בעטייליגונג פון דער בעסטער לאדזער מוזיק אונטער דער אנפיהרונג פון בעוואוסטען מוזיקער ל. קאנטאר ווי אויך דער בעריהמטער חזן שמחה צוקער ש"ץ דבית הכנסת בגליל נייער „באר מרים" מיט א גרויס איינשטודירט כאר וועלען אויספיהרען דעם אנגעצייכענט אינהאלטסרייכען פראגראם.

דער קאמיטעט.

בעמ. דאס נעהמען פאר פרויען קומט פאר חנם פון 5 ביז 7 אוו.

חברה „כנסת בחורים" פעפער-גאס 17

דערמיט האבען מיר דעם כבוד אייך מודיע צו זיין, אז אי"ה היינט, דינסטאג, ג' שמות, ד. 25 דעצעמבער קומט פאר אין לאקאל פון דער תלמוד תורה

א התחלת כתיבת ספר תורה

ס'וועלען רעדען פערשידענע רעדנער, אויך מוזיק מיט'ן אנטייל פון בעריהמטען זינגער, דעם העלדען-טענאר העניעך טורין צוזאמען מיט א גוט-איינשטודירט כאר. ביי וועמען דער כבוד התורה איז טייער, זאל קומען צו דער פייערונג.

מיט אכטונג די פערוואלטונג.

מיטגלידער!

מארגען, מיטוואך, דעם 26-טען דעצעמבער ד. י. 5 א זייגער צום ערשטען טערמין און 6 אוונד צום צווייטען טערמין, קומט פאר אין אייגענעם לאקאל, פאמארסקא 15

די אלגעמיינע יעהרליכע

גענעראל-פערזאמלונג

מיט פאלגענדען טאג-ארדנונג: 1) ערעפנונג, 2) וואהלען פון א פארזיצענדען, 3) קאסע און טעטיגקייטס-בעריכט, 4) ענדערן די סטאטוטען, 5) וואהלען פון א פערוואלטונג און 6) פרייע פארשלאגען.

מיטגלידער ערשיינט פינקטליך!

צענטר. קליינהענדלער-פעראיין
פאמארסקא 15.

פאר גאלד, בריליאנטן

ביזשוטעריע

און לאמבארד-קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

אויערן, נאז און האלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועקס אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולא-טארישעס פון 11–1 און פון 5–8 אוונט.

פיזיקאליש - טעראפישער קאבינעט

ביי „לינת הצדק"

אין טעטיג טעגליך פון 11—1 פארמיטאג און פון 4—6 נאכמ. און געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון א דאקטער-ספעצ.

ערמעסיגטע פרייזען. דיאטערמיע 2 זל. עלעקט-טרישע בעדער 1.50 זל. סאלוקס 1.50, קווארץ-לאמפען 75 גר. פאר אונבעמיטעלטע הנחה-פרייזען

די נאכט-פאגאטאוויע בי „לינת הצדק" פיהרט איבער קראנקע אין שטאדט און אויסער דער שטאדט.

אויגען-קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

Dr. J. Lubicz

כירורג און ארטאפעד

פאלודניאווא 9, 9

טעל. 183-17

צוריקגעקעהרט

Dr. med.

Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 1³⁰—2³⁰ מיטאג און פון 5—9 אוו. זונטאג פון 10—1 בייטאג.

אלע ארט אנאליזען.

פאר אונבעמיטעלטע לעמשניצע-פרייז, פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

Dr

Wajnberg

ספעצ. פון לונגען- און הארץ-קראנקה.

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אוו.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאכען מיר בעקאנט די ג' געסט, אז נאך א גרינדליכען רעמאנט איז געעפענט געווארן אויפ'ן ווינטער-סעזאן דער גוט-בעקאנטער

פענסיאנאט שער פון גלאווונע נאווי - אטוואצק

און עמפפעהלט ווארימע צימערן מיט אלע בע-קוועהמליכקייטען, אויך ראדיא, ספארט-פלאץ, גארטען און אנד. ספארט-פערוויילונגען. כשר'ע געשמאקע קוך. סאלידע בעדינונג! טעלעפאן אין פענסיאנאט. צוגענגליכע פרייזען.

אדרעס: אינפארמאציעס אויפ'ן ארט. אדרעס:

Pensjonat SZER, Głowno, Nowy-Otwock. Skrz. poczt. 6, tel. 26.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז געשטארבען אין עלטער פון 59 יאהר מיין ליבער מאן, אונזער טייערער און אונפערגעסליכער פאטער

נ"ע יעקב ב"ר משה ז"ל מנוסקי

(געוואוינט סילינסקיעגא 48)

די לוי' קומט פאר היינט, דינסטאג, ד. 25 דעצעמבער 1934, 12 בייטאג פון פאזנאנסקי'ס שפיטאל, וועגען וואט ס'טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע

בלוטיגער 15-טער יאהרטאג פון די יודען-פאגראמען אין אוקראינע

מאסקווע (יט"א) די גאנצע סאוויעטישע פרעסע איז די טעג געווען געווידמעט דעם 15-טען יאהרטאג, זינט אוקראינע איז אריין אין פארבאנד פון סאוויעטישע רעפובליקען. ביי דער דאזיגער געלעגענהייט ווערט פיל דערציילט וועגן די בלוטיגע מעשים פון די ווייסע ארמעען און פון אלערליי באנדעס, אנגעפיהרט פון בלוטיגע אטאמאנען.

גריגאריי פעטראווסקי, פרעזידענט פון דער אוקראינישער סאוויעטישער רעפובליק שרייבט אין „איזוועסטיא", אז די „ווייסע" האבען זיך ספעציאליזירט אין מאכען בלוטיגע פאגראמען אויף יודען.

1295 יודישע פאגראמען — שרייבט די סאוויעטישע פרעסע — זענען פון 1917 ביז סוף 1921 יאהר פארגעקומען אין די יודישע שטעט און שטעטלעך אויף אוקראינע. דערפון האבען די העטמאנצעס געמאכט 226 פאגראמען, די פעטליוראווצעס — 206 פאגראמען און אלערליי באנדעס — 834 פאגראמען, העכער 100 טויזנט יודען זענען אויסגעשאסן געווארן אין אוקראינע, אויסער צעהנדליגער טויזנדער אומגעקומען פון וואונדען, קראנקהייטען-עפידעמיעס, הונגער. הונדערטער יודישע שטעט און שטעטלעך זענען פארוואנדעלט געווארן אין חרבות. צעהנדליגער יודישע שטעטלעך און ישובים זענען אוועק מיט'ן פייער.

די סאוויעטישע פרעסע ברענגט א רייהע שילדערונגען פון די דאזיגע שוידערליכע געשעהענישען.

ווען געברויכט מען

Togal

ביי רעאומאטיזם, פאדאגרא נערווען און קאפ-שמערצען, גריפע און פערקיהלונגען דינען די טאגאל-טאבלעטקעס אויסגעצייכענט. זיי פערלייכטערן זעהר. צו בעקומען אין דער נאהנטסטער אפטייק.

די סיסטעמאטישע אנטי-יודישע באיקאט-העצע אין עסטרייך

וויען (יט"א) די יודישע פרעסע בעקלאגט זיך אויף דער כסדר-דויערנדער אנטי-יודישער העצע, וואס ווערט געפיהרט אין די מאסקירט-נאציסטישע בלעטער אין עסטרייך און וועלכע טרעפט נישט אן אויף קיין שום ווידערשטאנד מצד די מאכט-ארגאנען. אלס נאכפאלגער פון דעם געשלאסענעם „שטירמער" ערשיינען „ארישע וואכענשריפט" און „ארישע וואכענשוי", וואס קענען זיך אין פרט פון אנטי-יודישער העצע דרייסט פערמעסטען מיט די ערגסטע רייכס-דייטשע העץ-ארגאנען. איצט האבען די בעהאלטענע נאציס אנגעהויבען ארויסצוגעבען א נייע העץ-בלאט, דער עיקר פאר אנטי-סעמיטישער באיקאט-אגיטאציע. ארויסגעבער פון דעם בלאט „אקא-נאכריכטען, א צייטשריפט פאר אריער" איז די „אקא" — „ארישע קרעדיט-ארגאניזאציע", וועלכע שטעלט זיך פאר אן'אויפגאבע צו פיהרען א פלאנמעסיגע און סיסטעמאטישע באיקאט-אגיטאציע.

די יודישע „שטימע" פאדערט אין צוזאמענהאנג דערמיט, אז די עסטרייכישע רעגירונג זאל זיך נישט בעגנוגענען מיט דעקלאראציעס, נאר מיט מעשים בעקעמפען די אנטי יודישע באיקאט-העצע.

בירא-בידזשאן-פילם ווערט דעמאנסטרירט אין מאסקווא

מאסקווע (יט"א) א פילם פונ'ם לעבען פון די יודישע איבערוואנדערער אין בירא-בידזשאן איז דא ספעציעל דעמאנסטרירט געווארען דורכ'ן „וואקס" (געזעלשאפט פאר קולטורעלער פערבינדונג מיט אויסלאנד) פאר אלע אויסלענדישע קארעספאנדענטען אין מאסקווע.

דער פילם בעווייזט יודען-איבערוואנדערער און טעררוועגעס קיין בירא-בידזשאן, יודען איבערוואנדערער אין דער טייגע ביי טריקענען זומפען, האקען און אויסקארטשעווען וואלד, יודען ביי דער ארבייט אין פעלד אין פיה און חזירים-פערמעס, ביי בינשטאק'ן, אין שטיין-גרובען, ביי פישפאנג, ביי דער ארבייט אויפ'ן טראקטאר און קאמביין, ביי דער בויאונג פון הייזער א. אז. וו.

עס ווערט אויך בעוויזען די בויאונג פון דער שטאט בירא-בידזשאן, די געזעלשאפטליכע געבייד, דעם, די בייע גאסען א. א. וו. ווי אויך די יודישע בעת רוהע און פערווייליגונגען. דאס בילד, הגם עס שפעט ווייט נישט אויס די בירא-בידזשאנער ווירקליכקייט און איז נישט פריי פון גרויסע חסרונות, האט געמאכט א גוטען איינדרוק אויף די אנוועזענדע אויסלענדישע קארעספאנדענטען.

ארץ-ישראל האט געזאלט ווערן א בעלגיש מאנדאט-לאנד

פאריז (יט"א) „לע זשור" ברענגט ציטאטען פון די נאך נישט פערעפענטליכטע זכרונות פון דעם פערשטארבענעם קארדינאל מערסיע. אין די זכרונות ווערט דערצעהלט וועגען א געשפרעך פון דעם קארדינאל מערסיע מיט קלעמאנסא דעם 15 יאנואר 1926, בעת וועלכען דער קארדינאל האט פארגעלעגט איבערצוגעבען דעם בעלגישען קעניג אלבערט דעם 1-טען, אלס קאטוילישען הערשער, א פעלקער-בונד-מאנדאט איבער קאנסטאנטינאפאל און ארץ-ישראל. קלעמאנסא האט געענטפערט אז די דאזיגע „קאמבינאציע" געפעהלט איהם זעהר און ער וועט זיך בעמיהען דורכצופיהרען דעם פארשלאג ביי לאיד דזשארזש'ן, אזוי ווי אבער מיט 3 שפעטער איז קלעמאנסא דורכגעפאלען בעת די פרעזידענט וואהלען אין פראנקרייך האט שוין דער פלאן נישט געהאט מעהר קיין ווייטערן אפקלאנג.

שלום שווארצבארד פאר א וועלט-קאנגרעס פון יודישע קריגס-אנטיילנעמער

פאריז. (יט"א) אויף א קאנפערענץ פון יודישע קריגס אנטיילנעמער אין פראנקרייך האט שלום שווארצבארד בעריכטעט וועגען זיין רייזע איבער אמעריקע, וואו די יודישע פערבאנדען פון קריגס-אנטיילנעמער בעטייליגען זיך אקטיוו אין דעם אנטי-דייטשען באיקאט און שטרעבען איצט צו שאפען א וועלט-פערבאנד פון יודישע קריגס-אנטיילנעמער און וועטעראנען. דער דאזיגער וועלט-פערבאנד זאל זיך שטעלען פאר א ציל צו פערטיידיגען דעם כבוד און עקזיסטענץ פון די יודען. שווארצבארד האט ערקלערט, אז ער האט זיך געשטעלט אין דינסט פון דער דאזיגער אידעי און פיהרען אין אייראפא א פראפאגאנדע פאר דער קאנגרעס אידעע.

Mydło Bebe Szofmana — פאר קינדער אונפערטרעטבאר

פראבלעם פון יונגע חתונות ביי אמאליגע פוילישע יודען

ווארשע (יט"א) אין בומער 9–10 פון דער צייטשריפט „סאציאלע מעדיצין" (צענטראל-ארגאן פון „טאז" אונטער דער רעדאקציע פון ד"ר ל. וואולמאן) בעהאנדעלט ד"ר ט. רינגעלבלום דאס פראבלעם פון פריהע חתונות ביי די אמאליגע פוילישע יודען. דער מחבר ציטירט א גאנצע רייה קוועלען, וואס פערנעהמען זיך מיט דער דאזיגער פראגע, אין די זכרונות פון בעקאנטען יודישען פילאזאף שלמה מיימאן פונ'ם 18-טען יאהרהונדערט געפינען זיך עטליכע קאפיטלען, וועלכע גיבען אן'אלזייטיגע אפשפיגלונג פון די דאמאלסדיגע חתונה-מנהגים. א דאנק די זכרונות זענען אויך בעקאנט די טראגעדיעס, וואס פלעגען זיך אפשפילען צוליב די פריהע חתונות פון דעם אלגעמיינעם כלל פון פריהע חתונות געווענליך ביי 13–15 יאהר פלעגען זיך אויסברעכען די אויפגעקלערטע יודען, וואס האבען זייערע קינדער געבילדעט אין די אויסלענדישע בילדונגס-אנשטאלטען און הויכשולען און זיי חתונה געמאכט ערשט נאכ'ן פערענדיגען זייערע שטודיעס.

אין דער פוילישער פובליציסטיק פונ'ם 18-טען יאהרהונדערט און פונ'ם 19-טען יאהרהונדערט רעדט זיך א סך וועגען די פריהע חתונות ביי יודען. די פוילישע שרייבער האבען מורא פאר דער פרוכטבארקייט ביי יודען, וועלכע פערמעהרען זיך גיכער ווי די קריסטען מחמת דאס קען גורם זיין, אז פוילען זאל פערוואנדעלט ווערען אין... פאלעסטינע.

א גרויסער פוילישער שרייבער, וואס בעהאלט זיך אונטער דעם יודישען פסיידאנים מאוושא יאנקעלעוויטש ערקלערט דאס, וואס יודען פערמעהרען זיך גיכער ווי קריסטען לויט זייערע מנהגים (ד. ה. יודישע) געוואוינהייטען און געזעצגעבונג, מיט וואס פאר א זארגפעלטיגקייט — בעוואונדערט דער דאזיגער שרייבער — דאס יודישע געזעץ פערטיידיגט די יודישע טעמים און פערלאנגט מען זאל פערהיטען יודען פריה חתונה צו האבען, ווייל פון דער בעזע פערשידענע קראנקהייטען, וואס זענען ספעציעל פערשפרייט ביי יודען.

די יודישע שרייבער פון משכילישען חדר זענען אויך געגען פריהע חתונות צוליב געזעלשאפטליך-ווירטשאפטליכע טעמים.

צוליב די אויבענדערמאנטע עקאנאמישע און געזעלשאפטליך-ווירטשאפטליכע טעמים זאגען זיך אלע, סיי יודישע סיי פוילישע שרייבער ארויס פאר בעגרעניצונג דעם עלטער פון חתונות אויף 15 יאהר פאר מיידלעך און 18 יאהר פאר יונגלעך, אדער אויף 18 יאהר פאר מיידלעך און 20 יאהר פאר יונגלעך.

די פרייסישע רעגירונג, וועלכע האט נאך דער דריטער צוטיילונג פון פוילען געוועלטיגט איבער א גרויסען טייל פון פוילען האט טא"ע איינגעפיהרט בעגרענצונגען פון יודישע חתונות, לויט „דער א פערארדנונג" פונ'ם יאהר 1797 איז פערוועהרט געווען יודען חתונה צו האבען פאר 24 יאהר, א חוץ דעם האט די פרייסישע רעגירונג געמאכט פון יודישע חתונות א מקור פון הכנסה. אזוי א שטייגער האבען יונגעלייט מיט פערמעגען פון 100 ביז 300 טאלער געמוזט צאהלען 1 טאלער חתונה-שטייער. פון א פערמעגען פון 300—800 טאלער 3 טאלער און איבער 800 טאלער — 5 טאלער.

זאל פילהארמאניע, טעל. 213-84

מארגען, מיטוואך, דעם 26-טען דעצעמבער ד. י. 12 א זייגער בייטאג

גרויסער סימפאנ. פריהמארגען-קאנצערט

אונטער דער דירעקציע פון TEODOR RYDER

מיט'ן אנטייל פון'ם פוזסאליסט

Imre UNGAR

פיאניסט פון וועלט-רוהם — לאורעאט פון שאפען-קאנקורס.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

GABINET KOSMETYCZNY I. NAMIOTOWEJ

ul. Narutowicza 11 front, I piętro

przyjm.: 10–3 i 5–8.

Masaż twarzy, maquillage, trwałe przyciemnianie brwi i rzęs, usuwanie brodawek oraz zbędnego owłosienia.

Porady bezpłatne.

Ceny przystępne.

DR.

L. Czarnożył

וואוינט יעצט אויף

פיעטריקאווער 62 טעל. 224-94

אין נעהמט אן פון 9.30 ביז 10.30 פארמיטאג און פון 4–6 נאכמ.

ספעצ. הארץ-קראנקהייטען

די 1-טע און ביליגסטע קוועלע פון

רעשטען

אויף פאלטענס און אנציגער

פון די בעסטע ביליגער און טאמאשאווער סחורות, די מאדערנסטע מוסטערן, אין א גרויסען אויסוואהל, בעקומט מען נאר ביי

R. Szczęśliwy

לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5

טעל. 156-09

נערענסט. פראנט 2 שטאק.

DR. MED. H. LUBICZ

פאר הויט, הויט, וועגעריש און געשלעכטס-קראנקה.

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32 אורענט 8–5 און 2–12, 10–8 (פון 9–11 יום-טוב און אין שבת ביינאכט)

וואהנט בעשטענדיג.

אטוואצק

7.50 זל. טעגליך

קלימאטישע וואלד-סטאציע

Sanatorjum D-ra med. W. P. ZYGODY

לונגען-אפטיילונג: ס'ווערען געהיילט לונגען-קראנקע לויט די נייעסטע מעטאדען.

כירורגישע אפטיילונג: ווערען געמאכט: אדמע, איבערברעכונג פון פערוואקסונגען, דורכשניידען פונ'ם נערוו א. ז. וו.

ספעציעלער פאוויליאן: ריטשאלט-פריזען צוגעפאסט צו דער איצטיגער קריזיס-צייט נעמען ארום: פולע אויסהאלטונג, מעדיצין, אויפזיכט, רענטגען, אנאליזען אא"

כשר'ע קיך! געשמאקע כשר'ע קיך. כשר'ע קיך!

פאר רעקאנוואלעסצענטען זארגפעלטיגע אויפזיכט.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 25 דעצעמבער 1934

בעסער זיך נעמען צו א מלאכה

איידער זיין אדאקטאר און הונגערן

דער אפעל צו דער יודישער געזעלשאפט צו־הילף צו קומען דער ארימער אקאדעמישער יוגענד, וועלכער ס'דראהט בעזייטיגט צו ווערען פון די הויכשולען, פאר נישט בעצאהלען דעם שכר לימוד, איז נישט געבליבען אהן אפקלאנג, ס'איז פון לאנג בעקאנט אז יודען זענען עמפינדליך אויף נויט און ארימקייט, מ'דארף אבער טיפער זיך פערטראכטען איבערן עצם־פראבלעם פון אונזער שטודירענדער יוגענד, ווייל די פראגע איז פערבונדען מיטן עצם פראבלעם פון אונזער נאציאנאלען קיום.

אהן ספק לײדעט אונזער געזעלשאפט אויף איבערפלוס פון אינטעליגענץ. די דאזיגע היפער־פראדוקציע אין די פרייע בערופען, וועלכע מיר בעמערקען אין דער יודישער געזעלשאפט, איז די סיבה פון דער מאראלישער פראלעטאריזאציע וואס לאזט זיך בעמערקען ביי אונזער אינטעליגענץ. יעדעס יאהר פערלאזען די הויכשולען פארשטייער פון דער יודישער אינטעליגענץ, — מאגיסטערס פון רעכט, דאקטוירים, לעהרערס און אינזשינירען, וואס האבען נישט קיין שום אויסזיכטען צו קריגען ארבייט און פערדינסט. מיט יעדען יאהר וואקסען די רייהען פון גייסטיגען פראלעטאריאט ביי די יודען אין פוילען, עס איז דערגאנגען דערצו, אז אין אייניגע שטעט פערקויפען יונגעלייט מיט העכערער בילדונג צייטונגען אויף די גאסען אדער שנורעווען (אין לעמבערג א שטייגער) די נויט פון די רעכט־אפליקאנטען און פון יונגע דאקטוירים אהן פראקטיק איז אלגעמיין בעקאנט. די יונגע אינזשינירען איז נישט בעסער אויב נישט נאך ערגער.

די סיטואציע איז נאך ערגער צוליב דעם, וואס נאכן ענדיגען די הויכשול, האט נישט דער יודישער יונגערמאן קיין צוטריט צו מלוכה־פאסטענס אדער צו שטעלעס אין דער זעלבסטפערוואלטונג, און צו קריגען אפילו א פריוואטען פאסטען איז דאן איצט אומגעהויער שווער.

וואס דארף מען טון, כדי צו פערבעסערן אט דעם קאטאסטראפאלען מצב, ווי אזוי קומט מען צו דער יוגענד, מיט רעאלער און קאנסטרוקטיווער הילף און נישט בלויז מיט צייטווייליגער און דרינגענדער? שוין פון לאנג איז ביי יודען פערשפרייט דער געדאנק, אז דער ערשטער בעדינג פון פערבעסערונג און פון א בעסערער האפנונג, איז פראדוקטיוויזירונג און איבערשיכטונג, מ'דארף א סוף מאכען מיט דעם שעדליכען פאראורטייל. אז א דאקטאר־טיטול האט עפעס א בעסערען ווערט, איידער א פראדוקטיווער פאך אין דער האנט, די טעגליכע ערפאהרונג לערנט אז יעטוועדע מלאכה פערזיכערט גיכער די עקזיסטענץ, איידער אן אקאדעמישער טיטול. דער לאזונג אז די יוגענד זאל זיך נעהמען צו מלאכות איז דעריבער איצט זעהר אקטועל.

דאס הייסט נישט, אז יודען זאלען אויפהערען צו שטודירען אין די הויכשולען, ווער עס פיהלט א בערוף דערצו, און ווער ס'האט אינערליך מסכים געווען מיטן געדאנק, אז נאכן פערענדיגען דאס שטודירען, שוין אפגעהערט פון דער צייט פון שטודיום, וועט ער לײדען נויט, דעם קאן מען נישט ראטען, אז ער זאל אוועקווארפען דעם אויסגעוועהלטען וועג, וואס שטימט מיט זיינע פעראינטערעסירונגען און פעהיגקייטען, אבער דאס איז נוגע בלויז יחידים, אויף וויפיל אבער עס גייט וועגען כלל פון דער יוגענד, דארף מען איהר ריכטען אויפן וועג פון מלאכה פון פראדוקטיווע בעשעפטיגונגען.

ביי אונז ווערט ביסלעכווייז פערשפרייט דער בעוואוסטזיין, אז א גוט קוואליפיצירטער בעל־מלאכה איז מיט גארנישט הינטערשטעליג אין דער געזעלשאפטליכער מדרגה לגבי מענשען מיט העכערער בילדונג. בעקאנט איז א שטייגער אזא פאלעסטינער אנעקדאט: א שדכן רעדט מיט דער מוטער פון א מיידעל און לייגט איהר פאר אלס חתן א יונגען־מאן, אן אדוואקאט. ווען די מוטער איז פון דעם חתן נישט צופרידען, זאגט דער שדכן: און וואס א שטייגער וואלט איהר געוואלט פאר אייערע לומפיגע טויזענט פונט, אפשר א בעל־מלאכה, דאס דארף אייך קאסטען נישט 1000 פונט, נאר 5000...

א קוואליפיצירטער און געבילדעטער בעל־מלאכה שפילט איצט אין דער געזעלשאפט אן אנגעזעהענע ראלע. ספעציעל — א בעל־מלאכה מיט בילדונג. אזעלכע זוכט מען שטענדיג און אזעלכער קאן תמיד פערדינען. מ'דארף פערגלייכען די טראגישע לאגע פון א נאסטריפיקאנט וועלכער האט געענדיגט זיין שטודיום אין אויסלאנד און האט נישט דערפון קיין שום נוצען מיט דער לאגע פון א קוואליפיצירטען שלאסער. עלעקטראטעכניק אדער טישלער, אדער דעם גורל פון א לעהרער מיטן גורל פון א מעכאניקער, אחער מאנטער.

מ'דארף אויפקלערען די יוגענד, אז דער גרעסטער טייל פון די יודישע אקאדעמיקער געפינט זיך אויף א פאלשען וועג. כל זמן ס'איז נאך צייט מוז מען זיך נעהמען צו פיזישער ארבייט און צו מלאכה. דאס וועט זיכערען פאר אונזער יוגענד א געוויסען וואוילשטאנד און צוקונפט. ס'איז בעסער דאס צו טון שוין איידער שפעטער צו הונגערען, אדער צו ענדערען די פראפעסיע שוין נאכן ענדיגען דאס שטודירען. (א.נ.)

אלזא ווער האט אויסגעפיהרט דעם אטענטאט?

די געוואלדיגע אויפרעגונג אין סאוויעט־רוסלאנד געגען אינדיווידועלען טעראר

דער מאסקווער קארעספאנדענט פון „גאזעטא פאלסקא", אטמאר, פרובט אין זיין לעצטען בריף אויפקלערען פארן לעזער די פראקציע־קאמפען, וואס האבען איצט געבראכט צו דער פערשיקונג פון זינאוויעוו'ן און קאמעניעוו'ן צו דער גרויסער אויפרעגונג, וואס הערשט אין ראטען־פערבאנד, אין צוזאמענהאנג מיט דער ערמארדונג פון קיראוו'ן.

פון 1926 האט מען די זינאוויעוו־גרופע געהאלטען פאר ענטגילטיג ליקווידירט. אין דער ליקווידאציע פון דער גרופע האט קיראוו געשפילט א דעצידירענדע ראלע, ווייל זינאוויעוו'ס גרופע האט זיך געבויט א נעסט דווקא אין דער לענינגראדער פארטיי־ארגאניזאציע. די סטאלינשע פארטיי־אנפיהרונג האט דעמאלט געשטעלט קיראוו'ן בראש פון דער לענינגראדער ארגאניזאציע. די ליקווידירונג פון דער דאזיגער ארגאניזאציע האט געהערט צו די הויפט־פערדינסטען פון קיראוון לגבי דעם רעזשים.

אטמאר שטעלט דאן די פראגע, צי איז נישט אמאל דער אטענטאט אויסגעפיהרט געווארען דורך דער א. נ. „ארבייטער־אפאזיציע", וועלכע איז ליקווידירט געווארען נאך אין יאהר 1923, אבער זי האט איבערגעלאזט איהר שורש. ס'איז נישט אויסגעשלאסען, אז די גרופע עקסיסטירט נאך איצט אפילו דאס איז א גרופע פון די ארבייטער וואס זענען אומצופרידען פון די שווערע ארבייטס־בעדינגונגען, וואו די מלוכה איז דער ארבייטסגעבער. ווען דער שאס אויף קיראוון וואלט געקומען פון דער זייט, דאן וואלט דאס געווען א שארפע ווארעניש.

אבער לויט דער רעזאלוציע פון די מאסקווער און לענינגראדער קאמוניסטען איז דער מקור פון אטענטאט געלעגען אין דער זינאוויעוו־גרופע, וועלכע קאן ביים היינטיגען טאג רעפרעזענטירען העכסטענס עטליכע צענדליג ענטוישטע אינטעליגענטען, וואס שטאמען פון קלײנבירגערליכע ספערען. די זינאוויעוו־גרופע איז געווען פאר זעהר זעהר ראדיקאלע לאזונגען אין דער אויסלענדישער פאליטיק, און אין דער אינערליכער פאליטיק איז זי אמאל געווען געגען דעם „נעפ", זי האט אינאיינעם מיט די טראצקיסטען, געהאלטען, אז בויען דעם סאציאליזם אין איין לאנד איז אוממעגליך.

דער בלוטיגער פראטעסט פון ניקאלאיעוו'ן, שרייבט ווייטער אטמאר, האט געקאנט קומען אין נאמען פון א גרופע פון עטליכע צענדליג פאנאטיקער, ווייל די ברייטערע מאסען, נישט קוקענדיג אויף די שווערע פערלוסטען, וועלכע זיי וועלען האבען אין דער איבערגאנגס־צייט פון אפשאפען די ברויט־קארטלען, זעהען אין דעם איבערגאנג א צוריקקעהר צו נארמאלע לעבענס־בעדינגונגען [illegible] פון עקזיסטירענדע רעזשים אלס דעם איינציגען, וואס קאן זיי איצט געבען זיכערקייט, נארמאלע ארבייט און אינערליכען שלום, אזוי אז אפילו די אפענע אונצופרידענהייט פון מענשען, וואס פערדינען צום ווייניגסטען, דארף מען בעטראכטען אלס ערשיינונג, וואס גייט פאריבער, און וואס אנבעלאנגט די אויסלענדישע פראגען, וועלען די מאסען אננעהמען יעטוועדע ריכטונג, ווייל זיי האבען גרעסערע זארגען.

דער טראגישער פאליטישער זין פון לעניגראדער אטענטאט ליגט פאר די אנפיהרער אין גאר עפעס אנדערש. אין אט אין וואס.

צום ערשטען מאל אין דער סאוויעטישער געשיכטע איז אינדיווידועלער טעראר געווארען א קאמפף־מיטעל אין די אינער־ליך־פארטייאישע אפרעכענונגען. ביז איצט איז אזא מין טעראר קיינמאל נישט און ביי קיין שום אומשטענדען נישט אנגעווענדט געווארען.

דאס לעבען איז אויף א געוואלדיגען אופן ארויסגעטראטען געגען ליטווינאווס טעאריע אין זשענעווע: עס האט זיך געפינען א מארקסיסט, וועלכער האט זיך בענוצט מיט א טעראריסטישען אקט. דאס איז אן אינדיווידועלער פאל אבער אן אויפטרייסלענדיגער, ווייל מ'טאר נישט פערגעסען אז פון שטאנדפונקט פון דער קאמוניסטישער מאראל איז אינדיווידועלער טעראר עפעס ווי מוטער־מארד לויט אונזערע בעגריפען.

מ'דארף אונטערשטרייכען, אז דאס געשפענסט פון דער גרויסער פראנצויזישער רעוואלוציע, וואו איין אנפיהרער האט געשיקט דעם אנדערען אויף דער גילאטינע, האט געווירקט אויף דער פארטיי־אנפיהרונג, זי זאל שוינען דאס לעבען אפילו פון אזא טאלענטירטען און געפעהרליכען שונא, ווי לעוו טראצקי. דעריבער האט די אויפרעגונג געגען די פריהערדיגע זינאוויעוו־מענשען אנגענומען אזעלכע געוואלדיגע פארמען".

די שנאה וואקסט

פון דר. א. מוקדוני

דער אנטיסעמיטיזם די טריפה שנאה צו יודען, וואקסט, וואקסט אין איראפע.

זי האט א וואקס געטון נאך שטארקער", זינט היטלער איז געקומען צו דער מאכט.

אט איז דער צעטעל פון די לענדער, אין וועלכע דער אנטיסעמיטיזם בושוועט, און אין וועלכע יודען ווערען געמאטערט אפען פאר דער גאנצער וועלט:

דייטשלאנד, רומעניען, ליטע, לעטלאנד, עסטרייך און אונגארן.

די עקאנאמישע לאגע פון יודען איז פארן היטלעריזם שוין געווען א פערצווייפעלטע א דאנק דעם אלגעמיינעם עקאנאמישען קריזיס, וואס האט ארומגעכאפט די וועלט.

דער ווילדער, וויסטער היטלעריזם רעכענט זיך אפ מיט אונז: ער העצט, ער רייצט און זייהט שנאה געגען אונז.

און מען הערט זיך צו די שיפעניש פון די נאצישע שלאנגען, ווייל אייגענטליך האט מען שוין לאנג פראקטיצירט דעם געמיינסטען אנטיסעמיטיזם. מען האט שוין פריהער געריסען דאס שטיקל ברויט פון יודישע מיילער, מען האט שוין פריהער סיסטעמאטיש אונטערגעהאקט די ווארצלען פון די יודישע פרנסות, מען האט שוין פריהער [illegible] פאר „אייגענע" אלע קוואלען פון הכנסה.

און ליטע האט מען שוין אויסגעלערענט די אנטיסעמיטישע תורה, פון אונגארן איז דאך אפגערעדט. זי האט שוין אלטע אנטיסעמיטישע טראדיציעס, עסטרייך דארף אויך ביי קיינעם נישט געהן אין חדר לערנען אנטיסעמיטיזם.

אבער פאר דעם אויפקום פון דעם [illegible] היטלעריזם, האט דער אנטיסעמיטיזם זיך א ביסעלע געשעהמט, מען האט געזאגט אז אנטיסעמיטיזם איז נישט קיין שיינע מדה, קיין פיין געפיהל, מיט וועלכען מען קאן זיך צאצקען און אויספיינען.

מען איז געווען אנטיסעמיטיש בעהאלטען, מען איז געווען אנטיסעמיטיש פערבארגען, מען האט ווי גנבים מיט הארצקלאפעניש אפגעטון א מיאוס שטיקל אנטיסעמיטישע ארבייט, מען האט מיט קונצען אויך [illegible] געמאכט יודען דאס לעבען ביטער און פינסטער.

איצט אבער איז געקומען דייטשלאנד, דאס גרויסע קולטור־לאנד, און טוענה'ט, צו זיי: וואס שעהמט איהר זיך? וואס בעהאלט איהר זיך? וואס צאצקעט איהר זיך? וועלכע אנטיסעמיטישע צייגער דארף מען ארויסשטעלען פאר דער וועלט ווי די שיינע פראפעסאר'ישע שטערענס: די ברודיגע אנטיסעמיטישע מעשים דארפען געטון ווערען בפני כל עם ועדה ווי העלדישע מעשים און ווי ריטערליכע טאטען.

האט מען אוועקגעווארפען דאס לעצטע ביסעלע חרפה און מען איז געווארען אנטיסעמיטיש אהן א פייגענבלעטעל, אהן א שלייערל און אהן כלומרשטער פריינדליכקייט און אהן ליגנערישע ליבעס־דערקלערונגען.

אפען האט מען איצט ארויסגעשטעלט די מיאוסע אנטיסעמיטישע צורה.

* * *

וואקסט די שנאה צו יודען.

און צווישען די לענדער, וואס קריצען מיט די ציין אויף זייערע יודען, זענען דא בעכטיגע קנעכט; צווישען די לענדער וואס פייניגען, מאטערען און הונגערען אויס יודישע קינדער, זענען דא אזעלכע וואס זענען דא נישט לאנג אליין געפייניגט און געמאטערט געווארען פון אנדערע, פון צארישע ביוראקראטען, פון צעלאזענע פריצים, און פון יעדען, וואס האט געהאט א שטיקעל מאכט.

עס זענען נאך נישט אפגעגאנגען די סמנים פון שמיץ אויף זייערע פלייצעס עס זענען נאך נישט אויסגעגלייכט געווארען די פלייצעס פון הונדערטער יאהר בוקעניש פארן שטארקען, עס ציטערען נאך די קני פון דורות און דורות שרעק און פחד פארן הערשער. דאס מוזל שעפטשעט נאך קנעכטישע געדאנקען.

זיי האבען שוין פערגעסען, אזוי ווי דאס וואלט געווען אין די ששת ימי בראשית.

עס איז נאך נישט געווען קיין מלוכה אויף דער וועלט, וואס זאל עפעס אויסשפילען פון דעם אנטיסעמיטיזם: עס איז נישטא קיין מדינה אויף דער וועלט וואס זאל עפעס געווינען פון איהר אנטיסעמיטיזם.

אבער די קריסטען, די אנהענגער פון א רעליגיע פון לויטער ליבע צום מענשען, זענען אין דעם פרט נישט קיין אויסגעצייכנטע מענשען, ביי זיי איז רעכט אפילו, אז די שנאה צו יודען זאל זיי קאסטען אוצרות.

זיי דארפען עמיצען פיינד האבען, די דאזיגע קריסטען, די אנהענגער פון דעם יודען יעזוס, און א צייט פון מלחמה גיסען זיי אויס זייער צארן אויף אייגענע. זיי שעכטען אויס איינע די אנדערע, זיי שאף. זיי ברענען שטעט, פערוויסטען פעלדער, האקען אויס וועלדער מיט א מאראדיגער סאדיסטישער הנאה.

אבער אין א צייט פון פריעדען קענען זיי אויך נישט לעבען אהן שנאה, אהן ציין־קריצעניש און אהן פלוכעניש, האבען זיי אויסגעקליבען דעם אנטיסעמיטיזם פאר דער צייט פון פריעדען.

איז ווען עס איז א שפע אויף דער וועלט, ווען זיי האבען איבערגענוג צו עסען, איז נאך צו לײדען, דאן קאנען זיי צוקוקען, ווי מיר, יודען, עסען און טרינקען און לעבען ווי זיי.

קומט אבער אן א צייט א מאגע, עס רינט נישט די שפע איבער די ברעגען, מען דערעסט נישט אביסעל, מען דערשלאפט נישט אביסעל אויפן הארטען געלעגער, דאן קוקט מען אונז אויף די פינגער, דאן ציילט מען דעם ביסען אין מויל ביי אונז, דאן טוט מען און מען חשבונט כסדר, ווי רייך מיר זענען און דאן צעשרייען זיי זיך, אז מיר האבען צוגענומען זייערס, אז זייער האב און גוטס עסען מיר. אויף זייערע בעטען ליגען מיר און אויף זייער ערד געהען מיר ארום.

עס איז איצט א ביטערע צייט ביי די קריסטליכע ברידער אונזערע. עס איז איצט א הונגער־צייט ביי זיי און עס איז נישט אויסצוהאלטען פון זיי.

אליין האבען זיי געבראכט דעם הונגער און די נויט אויף דער וועלט, זוכען די אויס דעם אייביגען שעיר לעזאזל זייערען, דעם יודען.

מיר דארפען זיצען און בעטען גאט, אז ער זאל אראפלאזען א גרויסע שפע אויף דער וועלט, די וועלט זאל זיין זאט, די וועלט זאל שלאפען געשמאק, די וועלט זאל האבען איהר פעט קריגעל ביר אין איהר גוט פלעשעל ווײן, איהר גערוימע דירה, איהרע פיינע [illegible] איהרע פעטע באנק־ביכלעך אין די בענק, אויב מיר וועלען עס אויסבעטען, וועלען די גוטע קריסטען קאנען צוזעהן ווי מיר, קלייבען די שיריים און ווי מיר לעבען אויך אויף דער וועלט.

אט האבען מיר נישט אויסגעבעטען קיין יאהרען פון שפע פאר דער וועלט און זי מאטערט אונז פייניגט אונז, לאזט אונזערע קינדער ווערען קריפעלם פון נישט־דערעסען און פון נישט דערטרינקען.

זיי טרייבען יודען צו פערצווייפלונג, צו זעלבסטמארד און צו אונטערגאנג.

וועגען דעם 100. געבורטסטאג פון מענדעלע מוכר־ספרים

ווילנע (יט"א) אין פערשידענע יודישע צייטשריפטען האבען זיך לעצטענס בעוויזען ידיעות, אז היי־יאהר פאלט אויס דער 100־סטער געבורטסטאג פון דעם זיידען פון דער יודישער ליטעראטור מענדעלע מוכר ספרים (ש. י. אבראמאוויטש), אין צוזאמענהאנג דערמיט אין דער יודישער וויסענשאפטליכער אינסטיטוט מודיע: ווי בעוואוסט, איז די גענויע דאטע פון מענדעלעס געבורט אונטער א ספק. אבער לויט זיין קבלה אין זיין פאמיליע און ביי זיינע נאהענטע פריינד איז עס סוף דעצעמבער 1835 אלטער סטיל — אנהויב יאנואר 1836 לויט דעם נייעם סטיל. דער 75־יעהריגער יובילייא פון דעם זיידען איז געפייערט געווארען לויט דער דאזיגער דאטע. אזוי איז אין „פריינד", ווארשע נומער 288 פון 20־טען דעצעמבער אלטען סטיל 1910 (2־טען יאנואר נייעם סטיל 1911) אבגעדרוקט פאלגענדע טעלעגראמע אונטער'ן קעפעל: דער יובילעאום פון מענדעלע מוכר ספרים.

אדעס (ספעציעל). דעם 26־טען דעצעמבער וועט געפייערט ווערן דער 75־יעהריגער געבורטסטאג פון ש. י. אבראמאוויטש (מענדעלע מוכר ספרים) די ליטעראריש פריינד פון דעם יובילאר בין איך מודיע, אז זיין אדרעס איז: אדעס דענטיאדבאיא 14, ביאליק.

און באמת טאקע אין יענעם טאג (לויט דער יודישער צייטרעכענונג ח' טבת תרע"א לויט דעם נייעם סטיל 8־טען יאנואר 1911) האבען זיך אנגעהויבען די מענדעלע־פייערונגען אין ווארשע, אדעס, פעטערבורג און איבער אלע יודישע ישובים. אויך דער עלטסטער ביאגראף פון מענדעלע מוכר ספרים ל. בינשטאק גיט אן (אין „וואסכאד" 1884), אז מענדעלע איז געבוירען געווארען אין 1835 (לויטן אלטען סטיל). דער הונדערט־יעהריגער יובילייא פון מענדעלע מוכר ספרים געפאלט אלזא פונקט איבער־יאהר. די דאזיגע דאטע האט אויך אנגענומען דער יודישער וויסענשאפטליכער אינסטיטוט פאר די געפלאנטע פייערונגען פון דעם הונדערטסטען געבורטסטאג פון דעם שעפער פון דער נייער יודישער ליטעראטור.

סיביר׳ער מענשען

(פון אַ רייזע)

פון ב. צ. גאָלדבערג

אַמאָל אין די ביכער פון געאָגראַפיע האָב איך געזעהן בילדער פון מאָדנע מענשען. פעלקער, וואָס זענען נישט אַהין, נישט אַהער: נישט ווייס, נישט שוואַרץ, נישט אייראָפּעאישע געזיכטס־צוגען, נישט נעגעריש, נישט כינעזישע אַפילו.

— וואָס זענען זיי?

— מאָנגוזען, יאַקוטען, בקורים, בורים, — וואָס איז דער חילוק ווי מען רופט זיי?

אָט איז אַ מענש, וואָס די אויגען זיינע זענען קליינע און רונדע און מאַכען זיך, דוכט זיך, קיינמאָל נישט צו, ער קאָן שלאָפען אַפילו מיט אָפענע אויגען, און דאָס מויל האַלט ער אַביסעלע אָפען, מיט דער גרימאַסע ווי אָט שטעלט ער איין אַרויס אַ צונג, און דאָס ציגען־בערדעל זיינס איז אַזוי ווי מען האָט עס אויסגעפליקט, אָדער עס איז קיינמאָל קיין בערדעל נישט געווען — נו, קאָן אַזאַ מענש טאַקע באמת זיין אויף דער וועלט?

מאָלע וואָסערע בילדער מען שטעלט אַריין אין ביכער!

און אָט איז אַ מענש מיט וואָנצעס, מיט אַ רויטער מיץ אויפ'ן קאָפּ, וואָס געהט אַרומגעוויקעלט אין אַ געלאַטעטער קאָלדרע פון אַלע קאָלירען, וועלכע לאָזט זיך אַרונטער ביז איבער די אָפּצאַסען פון זיינע וואַליקעס, און די הענט האַלט ער פאַרלייגט איינס אויף דאָס אַנדערע — נו, קאָן אַ מענש טאַקע אַזוי אַרומגעהן?

צי אָט האָט איהר אַ מענשען, וואָס טראָגט אַ שפּיץ אויפ'ן קאָפּ. ס'איז אייגענטליך אַ היטעל, נאָר אַז עס איז געמאַכט פון שעפּסען־פעל, און עס קוקט אויס ווי שפּיז, נאָר פאַרשניטען איז עס דווקא מאָדערניסטיש אַלאַ נאַפּאָלעאָנישען הוט, נאָר די ברעגעס אַרונטערגעלאָזט און אַ מאַנטעל טראָגט ער פון שעפּסען־פעל, מיט די וואָל איינעווייניג, פון דרויסען איז דאָס רויטע, גרויע פעל, וואָס איז אָבער בעזוימט מיט רויטס, און אויסגעשניטען איז עס אין דער טאַליע, און פון דאָרטען אַרונטער צעלאָזט זיך עס אין פאַלדען אין דער ברייט, און אונטען, דער זוים, אויך פון רויטס, און ער געהט מיט צוויי קינזשאַלען אַריינגעשטעקט אין גאַרטעל — איז דאָס אַ הילוך פון אַנ'אמת'ן מענשען?

צי אָט האָט איהר אַ מענשען, וואָס אַנגעטאָן געהט ער דווקא ווי מיר, זינדיגע ווייסע מענשען, נאָר די הויט זיינע איז אַזוי ווי מען וואָלט עס נאָר וואָס אָפּגעבריהט מיט זודיגע וואַסער און דאָס פּנים זיינס איז אַזוי גרויס און ברייט, אַז עס איז באַלד מעהר פּנים ווי מענש, און אַנ'אויסדרוק האָט עס ווי דער מענש וואָלט זיך געקוועטשט, נאָר שטאַרק, שיער נישט די נשמה אַרויסגעקוועטשט — נו, איז דאָס אַ דרך פון מענשען?

דאָס זענען אָבער אַלץ מענשען, אמת'ע, לעבעדיגע מענשען; איך האָב זיי געזעהן, איך האָב געהערט דעם ריח פון זייערע בגדים, און איך האָב אַפילו גערעדט מיט זיי — אַלץ בעגעגענישען אויף מיין רייזע דורך סיביר: טונגוזען, גאָלדען, יאַקוטען און ווייס איך נאָך וואָס.

זיי זענען דאָ אויף אַנ'אמת'ן, אָט די מענשען פון דער געאָגראַפיע, און זיי זענען נאָך מאָדערנע מענשען. קוקט נישט אויפ'ן קוועטשעניש אין שעפּסען־פעל.

דער קוועטשער פאָהרט אַ וואָסערע צעהן־צוועלף טעג פון אירקוטסק קיין יאַקוטסק. דאָרטען וועט ער זיין דער פּאָליטאָדעל. און דער שעפּסען־קאָפּ מיט די קינזשאַלען מוז זיין דער פּאָרזיצער פון „ציק", פון עפּעס אַ סיביר'ער רעפּובליק.

און דער מיט דער צונג און אויסגעפליקט בערדעל, ער שטעהט און רעדט מיט'ן רויטען אַרמייער, ווי ער וואָלט איהם געווען אַ ברודער.

און דאָס זאָלט איהר וויסען זיין: לא ינום ולא יישן הרויטע אַרמיי — וואו נאָר איהר ווענדט זיך און וואו נאָר איהר גיט זיך אַ קעהר, איז דאָ אַ רויטער אַרמייער.

ער שטעהט שטיל און איידעל, אַ דושענטעלמאַן אין אַ לאַנגען, גרויען שינעל, שטעהט מיט דער ביקס אויף דער האַנט, צי מיט'ן רעוואָלווער ביי דער זייט, אָבער שטעהן שטעהט ער און ער היט.

בידע שטעהען זיי ביים אַרויסגאַנג פון וואָקזאַל כמעט אין יעדער שטאָט אין ראַטען־פאַרבאַנד לעבען מיט דעם פינגער און דער רויטער זעלנער מיט דער ביקס.

לעבען שטעהט אויפ'ן פּעדעסטאַל, ווי ער וואָלט געהאַלטען אַ געוואַלדיגע אַגיטאַציאָנס־רעדע, און שיקט זיינע צוהערער אַרגעץ וואוהין מיט'ן אָנצייג־פינגער; און ווייטער אַוועק שטעהט, צי ער שפּאַצירט אַרום און אַרום — דער זעלבער, דיין עקסעלענץ, דער רויטער אַרמייער.

און טאַקע אויף די בילדער האַלט זיך דאָס לאַנד — אויף לענינס וואָרט און אויפ'ן זעלנערס כח.

אָבער נישט דאָס בין איך אויסן.

די מענשען, וואָס פאָהרען מיט מיר אויף דער באַהן, זענען אויך פון דעם דאָפּעלטען שבט: לעבין־מענשען, זעלנער־מענשען.

פּשוט'ע מענשען קאָנען אויך פאָהרען פון מאָסקווע קיין סיביר, קיין וולאַדיוואָסטאָק, אַלע קאָנען פאָהרען. מען דאַרף נאָר האָבען אַ בילעט, און קיין בילעט איז נישטאָ.

וואָס הייסט נישטאָ? עס פאָהרט דאָך אַ באַהן, דאַרף דאָך זיין בילעטען?

די באַהן פאָהרט, אָבער קיין בילעטען זענען נישטאָ. בילעטען פאַראויס ווערען נישט פאַרקויפט, נאָר אַ שעה, צי צוויי פאַרן אָפּגעהן פון דער באַהן ווערען פאַרקויפט בילעטען — דאָס הייסט, די ווערען נישט פאַרקויפט, דאָס הייסט, אויב עס זאָלען צופעליג בלייבען אַ פּאָר פרייע ערטער, וואָלט מען די פאַרקויפט; נאָר אַזאַ צופאַל קאָן טרעפען, נאָר ווען ס'פאַלט אַ שני שבתות צום תיקון.

— וואָס שייך?

— יעדע ווינטיגע רעגירונגס־אונטערנעהמונג, וואָס האָט אַ שייכות מיט סיביר, האָט זיך רעזערווירט אַ פּאָר פּלעצער פאַר איהרע מענשען אין יעדען צוג, און אַזוי ווי עס איז דאָ אָהן עין הרע אַ היבש ביסעל רעגירונגס־אונטערנעהמונגען, וואָס האָבען אַ שייכות מיט סיביר, איז דאָ אַ היבש ביסעל רעזערווירטע פּלעצער.

עס איז רעכט, אַז סך הכל זאָלען זיין עטליכע „פרייע" (נישט פאַרבראָניטע) בילעטען, פאַר אַ גאַנצען צוג — איבערהויפּט קורירסקען צוג — קיין וולאַדיוואָסטאָק, וואָרים דער סאָוועטישער שכל געהט אַזוי.

וואָלטען געווען דאָפּעלטע רעלסען קיין וולאַדיוואָסטאָק, עס זאָלען קאָנען געהן צוויי באַהנען אויף אַמאָל, ווי עס וועט אם ירצה השם אין גיכען זיין, וואָלט געווען פּלאַץ פאַר אַלעמען, איז זאָל פאָהרען ווער עס וויל.

איז אָבער דאָ נאָר איין פּאָר רעלסען און ווייניג צוגען, דעריבער דאַרפען פריהער פאָהרען אָט די, וואָס מען דאַרף, אַז זיי זאָלען פאָהרען. די אַנדערע מעגען וואַרטען.

וואַרטען זיי, אַ טאָג, אַ וואָך, אַ חודש. פאָהרט מען נישט צעהן טעג מיט קורירסקען, פאָהרט מען דרייצעהן מיט פּאָטשטאָווען, זיבעצעהן מיט'ן פּאַסאַזשירסקען, צי עטליכע און צוואַנציג מיט'ן טאָוואַרנעם־פּאַסאַזשירסקען.

אַבי מען פאָהרט, וואָרים איהר האָט נישט נאָך אַ מדינה אויף דער וועלט, אין וועלכער מענשען זאָלען אַזוי אַרומפאָהרען ווי אין סאָוועטען־רוסלאַנד.

דוכט זיך, יעדער איז צוגעבונדען מיט צוועלף טשוועקעס צו זיין אַרבייט אין פאַבריק אָדער צו זיין שטיבעל אין קאָלכאָז, און דאָך פאָהרט מען. עס פאָהרען אַזוינע קלאַסען מענשען, וואָס ביי אונז פאָהרען זיי נישט אַרויס קיין דריי מייל פון הויז.

— וואוהין פאָהרען זיי? נאָך וואָס פאָהרען זיי? פלעג איך פרעגען מיט אַפּעטיט דערווידערונג פונקט ווי זיי וואָלטען מיר אָפּגענוצט מיין באַהן.

— מענשען פאָהרען, איז געווען דער תירוץ.

ראַדיאָ־ווינקעל

די וועלט געפינט זיך אויף דער שוועל פון אַ נייער תקופה

עלעקטריע פון דער לופט וועט בעוועגען באַהנען, שיפען און אעראָפּלאַנען

דער בעריהמטער מאַרקאָני איז ביי זיינע 60 יאָהר געבליבען דערזעלבער ענטוזיאַסט ווי אין זיינע יוגענד־יאָהרען. עס איז נישטאָ אַזאַ זאַך אויף דער וועלט, וואָס זאָל איהם איבעראַשען. ערשט אויפ'ן געביט פון זיין ערפינדונג — ראַדיאָ, זענען איבערהויפּט נישטאָ קיין שום אונמעגליכע זאַכען. עס איז גאָרנישט אויסגעשלאָסען, זאָגט מאַרקאָני, אַז נאָך אַ־נ'ם לויפענדען יאָהר־הונדערט, וועלען מיר בעקומען עלעקטריע פון דער לופט צו בעלייכטען אונזערע וואוינונגען. דאָזעלבע וועלען אויך מיט דער הילף פון ראַדיאָ־כוואַליעס געטריבען ווערען באַהנען, שיפען, אעראָפּלאַנען און אַלע מאַשינען אין די פאַבריקען.

„אויפ'ן געביט פון מיין ראַדיאָ — זאָגט מאַרקאָני, איז אַלץ מעגליך; איין גליקליכער עקספּערימענט וועט קאָנען מאַכען אַנ'איבערקעהרעניש אויף דער וועלט. מען קאָן קיינמאָל נישט פאָראויסזעהען, צו וואָס די וויסענשאַפט וועט דערפיהרען".

אין מאַרקאָני'ס לעבען זענען פאַראַן צוויי אונפערגעסליכע מאָמענטען, ווען ער האָט דערזעהן ווי די גאַנצע וועלט איז איבעראַשט געוואָרען פון'ם גרויסען נצחון פון דער וויסענשאַפט איבער די סודות פון דער נאַטור.

צום ערשטען מאָל איז עס געווען דעמאָלס, ווען ער האָט דערהערט זעהר שוואַכע סיגנאַלען פון דער ראַדיאָ־כוואַליע. דאָס איז געווען די געבורט פון'ם דראָטלאָזען טעלעגראַף. די געלעהרטע, הערענדיג וועגען זיינע עקספּערימענטען, האָבען דעמאָלס געקוועטשט מיט די פּלייצעס, געקוקט אויפ'ן יונגען מאַרקאָני מיט ביטול און איהם בעצייכענט אַלס פאַנטאַזיאָר.

דערנאָך איז געקומען דער היסטאָרישער מאָמענט אין דער געשיכטע פון דער וועלט און צוגלייך אינ'ם לעבען פון מאַרקאָני. שטעהענדיג ביים ברעג פון אַמעריקאַנער האַלב־אינזעל ניו־פאַאונדלענד האָט ער דעם 12־טען דעצעמבער 1901 דערהערט צום ערשטען מאָל דאָס אות „ע", וואָס איז אַרויסגעשיקט געוואָרען דורך דער ראַדיאָ־סטאַנציע אין ענגלאַנד. מאַרקאָני האָט אַנגעזאָגט דער וועלט, אַז ער האָט פאַראייניגט אַמעריקאַ און אייראָפּאַ מיט דער הילף פון דראָטלאָזען טעלעגראַף. אויך דאַסמאָל האָט איהם קיינער נישט געוואָלט גלויבען. בלויז עדיסאָן אַליין האָט זיך אויסגעדריקט קלאָר און קאַטעגאָריש: „אויב מאַרקאָני זאָגט, אַז דאָס איז אמת, איז עס טאַקע אַנ'אמת.

די דאָזיגע ווערטער פונ'ם גרויסען עדיסאָן האָבען מעהר איבערצייגט די סקעפּטיקער, ווי מאַרקאָני'ס עקספּערימענטען. מען האָט זיך בשום אופן נישט געקאָנט דאַסמאָל פאָרשטעלען, אַז עס וועט מעגליך זיין צו פאַרשטענדיגען זיך מיט יענער זייט אָקעאַן אָהן דער הילף פון אַ קאַבעל.

נאָך אין סוף פון פאָריגען יאָהרהונדערט איז שוין מאַרקאָני געווען אויף די שפּורען פון די קורצע ראַדיאָ־כוואַליעס. ער האָט זיי אָבער נאָך נישט געקאָנט אויסכאַפּען. דעריבער האָט ער דערווייל געאַרבעט די איינענטשאַפטען פון די לאַנגע ראַדיאָ־כוואַליעס. ער האָט אָבער אויף קיין איין מינוט נישט פאַרגעסען וועגען די אולטראַ־קורצע ראַדיאָ־כוואַליעס. אין יאָהר 1919 האָט ער זיך געקויפט אַ יאַכט־שיפעל „עלעקטראַ", וועלכען ער האָט פאַרוואַנדעלט אין אַ שווימענדע לאַבאָראַטאָריע. דאָרט פיהרט ער דורך זיינע פּסדר'דיגע פאָרשונגען איבער די גאָר קורצע ראַדיאָ־כוואַליעס. מאַרקאָני פאַרזיכערט, אַז מיט דער הילף פון די דאָזיגע כוואַליעס וועט ענטשטעהן אַ נייע תקופה אויף דער וועלט.

דער בלוטיגער קעניג און זיינע זעקס ווייבער

לעבענסגעשיכטע פון הענרי דעם אַכטען

פון א. ראַעב

4

ען איז געוואָרען די פיהרערין פון אַ נייעם און אונגעמיטליכען קרייז אין קעניגליכען הויף. איהר לעבעדיגקייט און גראַציע האָבען איהר געמאַכט פאַר דער צענטראַל־פיגור אין דעם יונגען, פרייליכען הויף, וואָס האָט איצטער אַרומגערינגעלט דעם קעניג און די קעניגין, טאָמאַס וואַיאַט, אַ יונגער פּאָעט, איז געוואָרען איהר היסיגער פעריהרער, אַ שטיק צייט פאַר דער קרוינונג, צווישען איידער עס איז פאָרגעקומען לכבוד איהר אַ פייערליכער באַנקעט, איז ען דורכגעשפּאַנט אין באַנקעט־זאַל און איהרע שוואַרצע אויגען זענען געווען אָנגעפילט מיט פריידע.

— מיין האַר, איך וואָלט זעהר וועלען האָבען אַן עפּעל! — האָט זי אויסגערופען צו וואַיאַט'ן — שוין דריי טעג באַלאַנגט ווי איך האָב אַנ'אומגעוועהנליכען פאַרלאַנג צו עסען עפּעל.

וואַיאַט האָט געקוקט אויף איהר מיט דערשטוינונג; אָבער זי האָט איהם געלאַכט אין פּנים אַריין.

— ווייסט איהר, וואָס דער קעניג זאָגט וועגען דעם? — האָט זי ווייטער געשפּיצט און האָט זיך אַזוי הילכיג צעלאַכט, אַז אַ גרופּע הויף־מענשען זענען זיך צונויפגעקומען, און זי אַרומגערינגעלט; אָבער זי האָט ווייטער געלאַכט: — ער זאָגט, אַז דאָס איז אַ סימן אַז איך בין שוואַנגער. אָבער דאָס איז נישט אמת! ניין, נישט אמת!

דאָס געלעכטער האָט זי אַזוי געשטיקט, אַז זי איז האַסטיג אַרויסגעלאָפען פון צימער.

עטליכע מאָנאַטען נאָך דער קרוינונג איז געבוירען געוואָרען די פּרינצעסין עליזאַבעט.

אַ שטיקעל צייט נאָך דעם איז וואָלסי, דער קעניגינס ביטערסטער שונא, אַראָפּגעוואָרפען געוואָרען און טאָמאַס קראָמוועל, זיין פאַרטרויטסטער אַרויסהעלפער איז בעשטימט געוואָרען צו פאַרנעהמען זיין פּלאַץ. ער האָט וועגען דעם נישט געוואוסט, וואָלסי איז געשטאָרבען נאָך איידער מען האָט געהאַט אַ געלעגענהייט איהם הינצוריכטען.

קראָמוועל, אַ כיטרער פּאָליטיקער, אַליין פון אַ יחסנדיגען אָפּשטאַם, האָט אַרויסגעוויזען זיין פערעהרונג צו דער קעניגין, אָבער דאָס איז געווען אַ געפעהרליכע פערעהרונג. ער איז געווען אַמביציעז, און געשטרעבט צו מאַכט. מאַכט פאַר זיך האָט געמיינט מאַכט פאַר הענרי'ן, און דאָס האָט געמיינט מאַכט פאַר ענגלאַנד, אָבער אַזוי לאַנג ווי ען איז געווען קעניגין, האָט מען געמוזט דערוואַרטען אַז הענרי זאָל דיין קאַרל דעם פינפטען, אַ קאַטוילישען מאָנאַרך. די פריינדשאַפט צו קאַרל'ן איז געשטערט געוואָרען דורך ען'ס שנאה צו קאַרלען און זיין קירך. קראָמוועל האָט איינגעזעהן, אַז ען מוז בעזייטיגט ווערען אום יעדען פּרייז.

עטליכע וואָכען נאָך דעם איז סמיטאָן, אַ יונגער הויף־מוזיקאַנט איינגעלאַדען געוואָרען אויף מיטאָג אין קאַנצלער קראָמוועל'ס הויז. דאָס איז פאַרן מוזיקער געווען אַנ'אויסערגעוועהנליכער כבוד. אָנגעטאָן אין זיינע בעסטע קליידער, איז ער דערשינען פאַרן קאַנצלער, אין די ברייטע, טונקעלע קאָרידאָרען פון פּאַלאַץ האָט געהערשט אַ געהיימניספולע שטילקייט, עס איז נישט געווען קיין סימן פון פיינדליכקייט. די פאַרוויילונג וואָס ער האָט דערוואַרטעט איז געווען זעהר אַ ביטערע.

מען האָט איהם אַריינגעפיהרט אין אַ צימער, וואו קראָמוועל איז געזעסען ביים שפּיץ פון אַ לאַנגען טיש, און ווען סמיטאָן האָט זיך אַוועקגעזעצט קעגענאיבער, זענען צוויי מענער שווייגענדיג געשטאַנען הינטער איהם.

„מיט וואָס האָט ער בעצאָהלט פאַר דעם קאָסטבאַרען רינג, וועלכען ער טראָגט? ווער האָט איהם דעם רינג געגעבען? וויפיל האָט דער דובלעט געקאָסט? וואו האָט ער איהם בעקומען? וואָס נאָך האָט זי איהם געגעבען? ניין? גאָרנישט? — ער האָט דערפיהלט ווי אַ שטריק איז פערצויגען געוואָרען. „נו, וואָס נאָך? האָט זי זיך איהם איבערגעגעבען? אַלזאָ, וואָס איז דער ענטפער? — טראָפּענס שווייס אויף סמיטאָנס ציטערדיגע ליפּען, די אָדערן אויף זיין האַלז האָבען געהאַלטען ביים פּלאַצען. די שטריק איז פערצויגען געוואָרען מיט אַ שטעקען. „וויפיל מאָל האָט ער זי געזעהן? וואו? יאָ, אַלץ דערציילען! ווער נאָך? נעמען!..." — די דעטאַלען פון סמיטאָנס פייניגונג זענען קיינמאָל נישט פערעפענטליכט געוואָרען.

מיט עטליכע טעג שפּעטער איז ען געבראַכט געוואָרען אין „לאָנדאָנער טורעם" דער מלוכה־ראָט האָט געוואַרט אויף איהר. די קלאָגע קעגען איהר זענען געווען, אַז זי האָט געהאַט פערקעהר מיט עטליכע מענער, אָנגעהויבען מיט סמיטאָנען און געענדיגט מיט איהר אייגענעם ברודער...

זי איז געשטאַנען דערשטוינט. זי האָט נישט געזעהן הענרי'ן, ער האָט זי אויסגעמיטען, גלויבט ער אין די דאָזיגע בעשולדיגונגען? ער האָט גוט געקענט די מיטגלידער פון זיין הויף, זיי נישט צו גלויבען. דריי מענער, האָבען אונטער פייניגונג, זיך מודה געווען, אַז זיי האָבען מיט איהר מזנה געווען, און קראָמוועל איז דאָך געווען אַזאַ אָנפּערטרויטער פריינד, נישט בלויז פון דעם קעניג, נאָר אויך פון דער קעניגין! ער וועט נישט זאָגען קיין ליגען! הענרי האָט ליב געהאַט ען'ען, ער האָט זי געמאַכט פאַר דער קעניגין, און זי האָט זיך גאָר אויסגעלאַכט פון איהם! פונקט ווי ער האָט אַמאָל לייַדנשאַפטליך געוואָלט איהר קערפּער, אַזוי האָט ער איצט געוואָלט איהר טויט.

כאָטש ען איז אין ענגלאַנד נישט אַנערקענט געוואָרען פאַר אַ געזעצליכער קעניגין, איז זי אָבער געשטאָרבען קעניגליך. געטריי צו דער הויף־טראַדיציע האָט זי פאַרלאַנגט אַז איהר קאָפּ זאָל נישט אָפּגעהאַקט ווערען פון אַ פּשוטען קעפּער, נאָר פון אַ תליון, וואָס ווייסט ווי זיך צו בעגעהן מיט אַ שווערד. אַ ספּעציעלער תליון איז פאַר דעם צוועק געבראַכט געוואָרען פון פראַנקרייך, זי האָט קיין איינציג מאָל נישט אַ ציטער געטאָן ביים אַרויפשטייגען אויף דער עקזעקוציע פּלאַץ, און כאָטש איהרע לעצטע ווערטער זענען געווען אַ דערקלערונג פון אומשולדיגקייט האָט זי אַוועקגעלייגט איהר קאָפּ פאַר'ן קערפּערס האַק מיט דער גראַציע און האַלטונג פון איינער וואָס האָט דעם טויט גענומען מיט דעמזעלבען שטאָלץ, ווי זי האָט גענומען דאָס לעבען.

דזשעין סימאָר

זי איז לחלוטין נישט געווען ענליך צו ען באָלעין, זי איז נישט געווען אויסערגעוועהנליך שיין און נישט בעזונדערס קלוג, זי איז געווען מילד, שטיל, גראַציעז און צוריקגעהאַלטען. זי איז אויפגעצויגען געוואָרען אַלס איינע פון קאַטערין פון אַראַגאָנס הויפדאַמען. זי האָט די גאַנצע צייט געהאַלטען ען'ען פאַר אַנ'אויסגעצויגענע, און גאָטס־לעסטערין. און זי האָט רחמנות געהאַט אויפ'ן קעניג ווען זי האָט געזעהן ווי אַ געפאַנגענעם אין די אָרעמס פון אַ פערדאָרבענער פרוי.

דזשעין האָט אויסגעוויזען מורא געהאַט פאַר די טויט־אורטיילען וואָס זענען אויסגעפיהרט געוואָרען אין משך פון הענריס הערשאַפט, און זי האָט שטאַרק מיטגעפיהלט מיט מערי'ן, קאַטאַרין פון אַראַגאָנס טאָכטער וואָס איז פון הענרי'ן אַוועקגעשיקט געוואָרען פון הויף, און ער האָט זי נישט געוואָלט אָנערקענען פאַר אַ יורשת צום טראָן.

דזשעין איז קיינמאָל נישט געווען פערליבט אין הענרי'ן. ער אויך נישט. אָבער בעת קאַטאַרין פון אַראַגאָן האָט מיט איהם חתונה געהאַט צוליב אַ פּאָליטישען אָפּמאַך, און ען האָט איהם אויסגענוצט אין איהר לוסט נאָך מאַכט, האָט דזשעין סימאָר אַנגענומען דעם קעניגס הייראַטס־פאָרשלאַג ווי אַ חוב לטובת די צוויי פּער'יתומטע פּרינצעסינס, מערי און עליזאַבעט, וועלכע האָבען זיך גענויטיגט אין אַ מוטער, און אויס פליכט צום קעניג, אַ סך אַנ'עלטערער פון איהר, וועלכער האָט זיך גענויטיגט אין רחמנות און מיטגעפיהל.

דזשעין איז דעמאָלט אַלט געווען פינף־און־צוואַנציג יאָהר, און איז נאָך אַלץ געווען אַ בתולה ווען הענרי האָט, באַלד דעם, ווי ער האָט זיך מיט איהר בעקענט, איהר צוגעשיקט אַ טייסטער מיט גאָלד און אַ העפליכע בריף. האָט דזשעין דעם בריף איהם צוגעדריקט צו איהרע ליפּען און איהם צוריקגעשיקט נישט־געעפענט־הייט, דעם טלית צוזאַמען מיטן גאָלד.

(פאָרטזעצונג — מאָרגען)

האַנדווערקעריי און האַנדעל

אויף דער וואך

די, וואָס שטויסען דעם אָרימען ייד. בעל-מלאכה אין אָפּגרונד

געציילטע טעג בלויז זענען פערבליבען ביז יענעם מאָמענט, ווען דער צעכען-געזעץ וועט אריין אין קראַפט מיט זיין פולער שאַרפקייט, און מאַסען אַלטע יודישע בעלי-מלאכות, וועלכע האָבען ביז איצט געאַרבייט אָהן האַנדווערקער-קאַרטעס, וועלען פּלוצים אָפּגעשניטען ווערען פון זייער פאַך.

אויב די דאָזיגע אָרימע פון די אָרימסטע האָבען נאָך ביז איצט זיך ווי עס אַנ'עצה געגעבען, אויב זיי האָבען נאָך געהאַט אַ מעגליכקייט זיך אויסצובעהאַלטען ערגעץ אויף אַ בוידים-שטיבעל און אונטער די שווערסטע בעדינגונגען, אין שרעק פאַר'ן איינגענעם שאָטען, פיהרען דאָרט דעם קאַמף פאַר זייער טרויעריגער עקזיסטענץ, וועלען זיי עס שוין פון איצט אָן מעהר נישט קענען.

ס'איז געפונען געוואָרען אַ וועג, ווי אַזוי ארויסצורייסען דעם ביסען ברויט ביי די דאָזיגע אומגליקליכע יודישע בעלי-מלאכות — יעדער אויסגעאַרבייטער אַרטיקעל וועט מוזען האָבען אויף זיך אַ שטעמפּעל, ווער דער טאַטע איז, און אַנ'אַרטיקעל אָהן אַ טאַטען וועט בעטראַכט ווערען פאַר טריף, וואָס קיינער טאָר עס אין האַנד נישט נעהמען.

קעהרט זיך וועלטען אויף דער יודישער גאַס. די עהרליכע כלל-טוערס און בעסערע האַנד-ווערקער-פיהרערס, וועלכע שאַצען אָפּ די ערנסט-קייט פונ'ם מאָמענט, האָבען אויפגעהויבען אַ שטורעם, און די פּערוואַלטונגען פון ס'רוב צעכען, צי זיי ווילען צי זיי ווילען נישט, האָבען געמוזט עפענען די טירען פאַר זייערע פערשטויסענע פאַך-ברידער — קומט און נוצט אויס די לעצטע מינו-טען, און ווערט כשר, וואָרום אויב נישט איצט, איז שוין קיינמאָל נישט!

זיי גיבען זיך אָפּ אַ דין-וחשבון, אַז אויף דער יודישער גאַס ברענט אַ פייער, און נישט איצט איז די צייט צו טראַכטען וועגען פטור ווע-רען פון „קאָנקורענטען".

עס זענען אָבער אויך דאָ פיהרערס פון צעכען, וואָס מאַכען גאַנץ אַנדערע חשבונות — וואָס גייט זיי אָן כלל-אינטערעסען און וואָס פאַר אַ נעשעפטען האָבען זיי מיט די אָרימע האַנד-ווערקער. ס'איז דאָ אַ מעגליכקייט זיי צו שטיקען, דאַרף מען זיי אויסראָטען ביז'ן לעצטען.

אינ'ם דאָזיגען ענין האָט שוין אינטערווע-נירט דער „קאָמיטעט צו שיצען די יודישע מלאכה", מ'האָט אַפּעלירט צו זייער געוויסען, אָבער ס'איז אַ ברכה לבטלה.

און אַזוי רוקט זיך אַ טאָג נאָך אַ טאָג, און וואָס וועלען דעמאָלט קענען טון די אַרויסגעשטויסענע יודישע בעלי-מלאכות? איינס פון די ביידע — אָדער אַ שטריקעל אויפ'ן האַלדז, אָדער אָנטון אַ טאָרבע אויפ'ן פּלייצע...

און ווער וועט זיין שולדיג דערין, די אחריות וועט פאַלען אויפ'ן דאָזיגען צעך.

א הגער.

אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון צענטר. קליינהענדלער-פעראיין

מאָרגען, מיטוואָך קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל די אַלגעמיינע יעהרליכע גענעראַל-פער-זאַמלונג פון צענטראַלען קליינהענדלער-פעראיין, פראַנציסקאַנסקאַ 15. דעם טעטיגקייטס-בעריכט וועלען אָפּגעבען 4 פּערוואַלטונגס-מיטגלידער: ראַטמ. כאַרי (אַלגעמיינער בעריכט), פּריס לייב (פינאַנצען), סעגאַל (האַנדעלס-שעה'ן, פּראָטאָקאָלען און קאָנ-צעסיעס) און טאַגליכטער (דער איינפלוס פון פאַריין אויפ'ן מאָראַלישען לעבען פון קליינהענדלער).

דער אַקטועלער טאָג-אָרדנונג, ווי אויך די פּאָפּולאַריטעט פון די רעפערענטען, האָט אַרויס-גערופען צווישען די קליינהענדלער, מיטגלידער פון צענטר. קליינהענדלער-פעראיין, אַ שטאַרקע פעראינטערעסירונג. צו דער גענעראַל-פערזאַמלונג קומט אויך דער עהרען-פּרעזעס אַדוו. ווייצמאַן, ווי אויך אַ פאָרשטעהער פון קליינהענדלער-פערבאַנד אין פּוילען.

וועגן אויסצאָהלען די פערלעגענע שטייערן

גענויע אויפקלעהרונגען וועגען דעם ענין

דער ענין מוז ערלעדיגט ווערען ביז דעם 1 יאַנואַר

פאַר'ן גרעסטען טייל סוחרים און פאַבּרי-קאַנטען איז נישט קלאָהר די פראַגע וועגען אויס-צאָהלען אין ראַטעס די פערלעגענע שטייערן, וועגען דעם זענען פערהאַן עטליכע געזעצען, עטליכע אויספיהר-פעראָרדנונגען און אויך עטליכע מיניסטעריאַלע צירקולאַרען, צוליב דעם הערשט ביי די שטייער-צאָהלער אַ שטיקעל כאָאָס און די גרעסטע צאָהל צאָהלער קענען זיך נישט אָריענ-טירען.

אויסצאָהלען אין קליינע און בעקוועמע ראַ-טעס קען מען די שטייערן פון הייזער, אומזאַץ, דהכנסה און פערמעגען.

פערלעגענע שטייערן הייסען די אַלע שטיי-ערען, וועלכע מ'האָט בעדאַרפט בעצאָהלען פאַר'ן 1. אָקטאָבער 1931.

מען מוז נעהמען אין אַכט, אַז דעם הכנסה-שטייער מעסט מען אויס אין יאָהר 1931 פאַר דער הכנסה פון יאָהר 1929 א. א. וו. די הנחה פון קליינע ראַטעס קען אַנגעווענדעט ווערען נאָר צו הכנסה-שטייער, וואָס איז אויסגעמאָסטען געוואָרען אין יאָהר 1930 פאַר'ן יאָהר 1929, פאַר דער שפּעטערדיגער צייט איז שוין דאָס נישט פער-רעכענט אַלס פערלעגענע שטייער און מען קען נישט געניסען פון דער הנחה וועגען ראַטעס און גראַטיפיקאַציע.

די אַלע אויסגערעכענטע פערלעגענע שטיי-ערען קען מען אויסצאָהלען אין משך פון 3 יאָהר, אויב מען גיט אַ היפּאָטעק-גאַראַנטיע, אין משך פון 10 יאָהר.

דאָס דאָזיגע איז בעשטימט אין געזעץ (דזשענניק אוסטאַוו 29 פאָז. 291 פון יאָהר 1932 און אין דער אויספיהר-פעראָרדנונג דזש. אוסטאַוו 94 פאָז. 731 פון יאָהר 1933).

אויפ'ן סמך פון די דאָזיגע געזעצען קען מען פאָדערען, אַז מ'זאָל די פערלעגענע שטייערן פונאַנדערלעגען אויף ראַטעס אויף פאָלגענדען אופן:

1) סוחרים, וואָס האָבען נישט קיין הייזער, צאָהלען אויס די פערלעגענע שטייערן במשך פון דריי יאָהר אין פירטעליעהרליכע ראַטעס, דערביי מאַכט מען זיי אַ גראַטיפיקאַציע פון 25 פראָצענט פון חוב. מען רעכענט די ציגזען נאָר 6 פּראָצענט יעהרליך פאַר דער צייט פון 1 אָקטאָבער 1933.

די סוחרים, וואָס ווילען געניסען פון דער הנחה, זאָלען דורכאויס דאָס ערלעדיגען פאַר ניי-יאָהר, מען מוז אריינטראָגען אַ גוט מאָטיווירטע ביטע און בעטען די אויבענדערמאָנטע הנחה.

2) סוחרים, וואָס האָבען היפּאָטעק-גאַראַנ-טיעס פון אייגענע הייזער, קענען די אויבענדער-מאָהנטע שטייערן אויסצאָהלען אין משך פון 10 יאָהר אין האַלב-יעהרליכע ראַטעס.

מען קען אויך בעצאָהלען דעם פערלעגענעם שטייער מיט איינמאָל, אין אַזאַ פאַל איז נישט נויטיג קיין בקשה. נאָר מען קען אריינגעהען פער-זענליך אין שטייער-אַמט, מען קען אויך דאָס טון שריפטליך און ערקלערען, אַז מען וויל בעצאָהלען די גאַנצע סומע פערלעגענע שטייערן, נאָר מען זאָל אַראָפּרעכענען די ציגזען און די גראַטיפיקאַציע פון 25 פּראָצענט. מען מוז אָבער וויסען, אַז איידער מען בעצאָהלט מוז מען פריהער בעקומען די הסכמה פון שטייער-אַמט. אַז מען וועט אַנוי-לירען די שטראָף און מען וועט אַראָפּרעכענען די 25 פּראָצענט גראַטיפיקאַציע.

די אַלע פּערזאָנען, וועלכע ווילען אָפּמאַכען מיט'ן שטייער-אַמט אויף אויסצאָהלען אין ראַטעס די שטייערן מוזען וויסען, אַז אויב מען לאָזט אָדורך צו צאָהלען פּינקטליך 2 ראַטעס, פערלירט מען דאָס רעכט אויף דער הנחה.

דאָס אַלץ איז וועגען אַלטע שטייערן.

אויב אָבער מען איז שולדיג שטייערן פון די שפּעטערדיגע יאָהרען, פון די לעצטע צייטען, זעהט פאַר די נייע שטייער-אָרדינאַציע, דאָס יע-דער שטייער-צאָהלער קען בעטען אין שטייער-אַמט דאָס מען זאָל איהם ערלויבען אויסצוצאָהלען די שולדיגע שטייערן אין ראַטעס.

די נאַטשעלניקעס פון די שטייער-אַמטען האָבען די קאָמפּעטענץ צוצולעגען אויף ראַטעס די שפּעטערדיגע שטייערן אין אַזעלכע ראַטעס, וואָס זאָלען ערמעגליכען אויסצוצאָהלען.

בלויז נאָר עטליכע טעג זענען פערבליבען פאַר בעל-מלאכות צו לעגאַליזירען זייערע ווארשטאַטען

נאָך איינינע טעג סך הכל זענען געבליבען אויף צו לעגאַליזירען די האַנד-ווערקער-ווארשטאַטען. וואָרום, ווי בעוואוסט, ענ-דיגט זיך דעם 31-טען דעצעמבער ה. י. דער לעצטער טערמין פון דערלאַנגען ביטעס וועגען האַנדווערקער-קאַרטען, אָהן וועלכע מען וועט נישט טאָרען פיהרען קיין ווארשטאַט. הויפּטזעכ-ליך איז דאָס נוגע די יעניגע בעל-מלאכות, וועל-כע געניסען פון די א. ג. דערוואָרבענע רעכט, ד. ה. זיי האָבען אין יאָהר 1927 געפיהרט זעלבשטשטענדיג אַ ווארשטאַט.

דעם דערמאָנטען טערמין טאָר מען נישט בשום אופן פערשפּעטיגען. נאָך דעם דאָזיגען טערמין איז מען אויסגעשטעלט אויף דער געפאַהר בעשטראָפט צו ווערען און צו פערלירען דאָס רעכט זיך צו פערנעמען ווייטער זעלבסטשטענדיג מיט מלאכה.

צוליב דעם זעהר קורצען טערמין, וואָס איז נאָך פערבליבען, ווענדעט זיך דער פעראייניגטער קאָמיטעט פאַר די ענינים פון יודישער מלאכה צו אַלע יודישע האַנדווערקער אין אַלע שטעט און שטעטלעך אין פּוילען, אַז זיי זאָלען פאַר'ן 31-טען ה. ח. אַריינשיקען דורך דער פּאָסט אין די ענטשפּרעכענדע האַנדווערקער-קאַמערן בי-טעס וועגען אַנערקענען זיי די דערוואָרבענע רעכט. דאָס דאַרף מען טון תיכף, אַפילו ווען מען בעזיצט נאָך נישט אַלע נויטיגע דאָקומענטען, וואָרום עס האַנדעלט זיך אין נישט-פערשפּעטיגען דעם טערמין.

דאָס בלויזע דערלאַנגען ביטעס אין דער האַנדווערקער-קאַמער איז נאָך אָבער נישט גענוג. מען מוז גלייכצייטיג — דורך דער פּאָסט, מיט אַ רעקאָמענדירטען בריף מעלדען וועגען דער דער-לאַנגטער ביטע דער אינדוסטריע-מאַכט פון דער ערשטער אינסטאַנץ (אויף דער פּראָווינץ: סטאַ-ראָסטווע, אין לאָדז: אינדוסטריע-אַמט ביים מאַגיסטראַט) כדי מען זאָל שפּעטער האָבען אַ בע-וויז, אַז מען האָט בעצייטענס געמאָלדען דער מאַכט וועגען דעם ווארשטאַט. דאָס דאַרפען טון קודם כל די, וואָס געניסען פון די דערוואָרבענע רעכט. אָבער אויך די, וואָס בעמיהען זיך שוין אין די האַנדווערקער-קאַמערן וועגען אַ „דיס-פּענז", דאַרפען מעלדען וועגען דעם דער אינ-דוסטריע-מאַכט.

דער פעראייניגטער קאָמיטעט פאַר די ענינים פון יודישער מלאכה ערטיילט אומזיסט אַלע נויטיגע אינפאָרמאַציעס וועגען דעם ענין און גיט אויך אַרויס אומזיסט די נויטיגע פאָרמולאַרען אויף ביטעס און מעלדונגען צו דער מאַכט.

אלזאָ: יודישע בעל מלאכות, פערשפּעטיגט נישט די לעצטע טעג. זאָרגט פאַר דער עקזיס-טענץ און צוקונפט פון אייערע פאַמיליעס.

וויפיל וועט קאָסטען אַ האַנד-ווערקער-עקזאַמען?

בעשלוס פון פערבאַנד פון די האַנד-ווערקער-קאַמער

דער פערבאַנד פון די האַנדווערקער-קאַמע-רען האָט בעשלאָסען, אַז אַלע האַנדווערקער-קאַמע-רען אין פּוילען זאָלען איינפיהרען אַנ'איינהייטליכע טאַקסע פאַר עקזאַמענס. אַ מייסטער-עקזאַמען זאָל קאָסטען 80 זלאָטעס און אַ געזעלען-עקזאַמען 30 זלאָטעס.

די מיטגלידער פון די עקזאַמען-קאָמיסיע וועלען נישט בעקומען אַזוי ווי ביז איצט בעצאָהלט פאַר יעדען עקזאַמענירטען קאַנדידאַט, נאָר דיעטעס און ענטשעדיגונג פאַר די אויסגעבראַנגטע צייט.

אַנדולאַציע און מאַניקור

פאַלען נישט אַרונטער אונטערן בעגריף פון האַנדווערק

ווי מיר דערוויסען זיך פון אַ זעהר מאַסגעבענדע קוועלע, האָט די לאָדזער וואָיעוואָדזשאַפט בעקומען פון האַנדעלס-מיניסטעריום אַ צירקולאַר, וועלכער האָט אַ גרויסע בעדייטונג פאַר פריזירערן. דער צירקולאַר וועלכער בעהאַנדעלט די אַרבייט פון פריזירערן קלעהרט אויף, אַז דאַמען-אַנדולאַציע איז נישט קיין בעזונדער פאַך. אויך פעדיקיר און מאַניקיר פאַלען נישט אַרונטער אונטערן בעגריף פון האַנדווערק.

דאָס פריזיער-פאַך איז לויטן דאָזיגען צירקולאַר אַ פאַך מיט אַ שטענדיגער זיך-אָרט, דערביי מוז דער פריזיער-אַנשטאַלט זיין איינגעאָרדנעט לויט די פּערפליכטענדע פאָרשריפטען.

אָרימע האַנדווערקער וועלען בעקומען אונטערשטיצונגען

אויף צו בעקומען האַנדווערקער-קאַרטען

אונטערן פאָרזיץ פון וויצע-פּרעזעס בערגער איז געכטען אין דער קהלה פאָרגעקומען אַ זיצונג וועגען פערטיילען די אונטערשטיצונגען פאַר פער-אָרימטע האַנדווערקער אויף אַרויסצובעקומען האַנד-ווערקער-קאַרטען.

אין דער זיצונג האָבען זיך בעטייליגט דער וויצע-פּרעזעס פון קהלה-ראַט אַדוו. ווייצמאַן און די דאַזאָרעס רוס און גלאַטמאַן.

נאָך אַ קורצער דיסקוסיע איז בעשלאָסען גע-וואָרען דערווייל צו אַסיגנירען אויף דעם צוועק אַ סומע פון 2000 זלאָטעס, דאָס געלד וועט איבער-געגעבען דער האַנדווערקער-עקספּאָזיטור, וועלכער וועט פערטיילען אונטערשטיצונגען די וועלכע האָ-בען זיך געווענדעט מיט ביטעס און פאָדערן אויף אונטערשטיצונגען.

ווי מיר דערוויסען זיך האָט די האַנדווער-קער-עקספּאָזיטור שוין בעקומען אַנ'ערך הונדערט ביטעס, ווייטערדיגע ביטעס ווערען אָנגענומען אין דער עקספּאָזיטור, פּיעטריקאָווער 20.

וועגען דער פליכט צו ענטפערען אויף האַנדעלס-בריף

דער מלוכה'שער עקספּאָרט-אינסטיטוט האָט זיך געווענדעט צו דער לאָדזער האַנדעלס-קאַמער מיט אַ ביטע פעסטצושטעלען וואָס פאַר אַ טראַ-דיציע ס'האָט זיך איינגעבירגערט אין לאָדז וועגען דער פליכט צו ענטפערען אויף האַנדעלס-בריף בעזונדערס פון אויסלענדישע אינטערעסאַנטען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט די לאָדזער האַנדעלס-קאַמער פעסטגעשטעלט, אַז קיין רעכט ליכע פליכט אויף צו ענטפערען איז נישט פערהאַן, ס'איז אָבער אָנגענומען, אַז יעדער סוחר ענטפערט אויף בריף, דאָס איז אָבער נישט נוגע צירקו-לאַרען, דאָס הייסט אַזעלכע בריף וואָס זענען נישט אַדרעסירט נאָמענטליך און נישט אונטער געשריבען איינענהענדיג, מ'ענטפערט אויך נישט געוועהנליך אויף אָפּערטעס און אַנפראַגעס, וועלכע האָבען נישט קיין שייכות צו דער אונטערנעהמונג, דאָס פעהלען פון אַנ'ענטפער אין דעם פאַל דאַרף גערעכענט ווערען אַזוי ווי אַ נעגאַטיווער ענטפער.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג 25 דעצעמבער
יט טבת תרצ"ה
זון-אויפגאנג 7.45
זון-אונטערגאנג 3.28

פרעזעס מינצבערג איז ארויסגערופען געווארען קיין גער

אין צוזאמענהאנג מיט דעם קריזיס אין דער קהלה-פערוואלטונג

אין צוזאמענהאנג מיט דעם קריזיס אין דער קהלה-פערוואלטונג און דעם אהן-טערמיניגען אורלויב פון פרעזעס מינצבערג, דערוויסען מיר זיך, אז א דעלעגאציע פון נישט גער'ער חסידים אין די פערזאנען פון דאזאר שוויטאלאווסקי און פארזיצער פון דער „אגודה"-פראקציע ביי דער קהלה ה' הרב שטאהל זענען אוועקגעפאהרען צום גער'ער רבי.

די דעלעגאציע האט געבעטען דעם רבין, אז ער זאל אויסאיבען זיין השפעה אויף ה' מינצבערג, אז ער זאל צוריקציהען זיין בעשלוס וועגען אורלויב אין דער קהלה. איז געפאלען וועלען זיי גע-צוואונגען זיין צו לייזען זייער'ע אמטען, כדי נישט צו זיין פעראנטווארטליך פאר דעם חורבן וואס קען געשעהען אין דער לאדזשער קהלה.

אין צוזאמענהאנג דערמיט דערוויסען מיר זיך ווייטער, אז ה' מינצבערג איז טעלעפאניש ארויס-גערופען געווארען קיין גער.

פרעזעס מינצבערג איז טאקע גלייך ארויסגע-פאהרען צום רבין.

די האנדווערקער-קאמער — יודען-ריין

די פערוואלטונג האט בעזייטיגט פון דער ארבייט די צוויי פערבליבענע יודישע בעאמטע

וואס וועלען דערויף זאגען די יודישע ראטמענער אין דער קאמער

די לאדזער האנדווערקער-קאמער קען זיך זעהט אויס נישט דערווארטען אויף דעם ענדגילטיגען שטאט-ראט און מאגיסטראט אין לאדז.

באלד נאך די וואהלען צו דער נייער האנדווערקער-קאמער אין לאדז האט זיך דער פערמאסקירטער ענדעקישער קורס דארט שוין אנגעהויבען אויף דער גאנצער ליניע. מ'האט געזוכט אומעטום, ביי יעדער געלעגענהייט, ווען דאס האט זיך געלאזען און נישט געלאזען צו טרעפען די יודישע האנדווערקער, מ'זוכט מיטלען ווי אזוי נישט דערלאזען קיין יודען צו בעקומען האנדווערקער-קארטען און מ'האט איינגעפיהרט, אז מ'דארף האבען „אפיניעס" פון צוויי צעכען, מ'האט געהעכערט דעם אפצאהל פאר קוואליפי-קאציע-עקזאמענס ביז 60 זלאטיס, מ'האט שוין אנגעהויבען צו טראכטען וועגען דעם, אז מיט-גלידער פון די צעכען זאלען קענען זיין נאר האנדווערקער מיט האנדווערקער-דיפלאמען א. א. וו.

איצט איז צוגעקומען נאך א נייעס.

באלד ווי די נייע פערוואלטונג האט איבער-גענומען די מאכט האט מען געקינדיגט אלע בעאמטע אין דער האנדווערקער-קאמער, ס'האט געהייסען, אז מ'וויל און מען דארף רעארגאניזי-רען די ארבייט אין קאנצעלאריע און ביורא, הגם מ'האט דעמאלס שוין פערשטאנען וועגען וואס דא האנדעלט זיך. האט מען אבער געמוזט דא אפווארטען, כדי רוהיג זיך צוצוקוקען וואס די „מאכטהאבער" האבען מיט דער דאזיגער קינדי-גונג געמיינט, און איצט ווען ס'האט זיך געענדיגט די קינדיגונגס-צייט איז די אלע ארויס פון זאק, ס'האט זיך ארויסגעשטעלט. אז מ'האט נישט גע-מיינט קיין אנדערען ווי די צוויי יודישע בעאמטע וועלכע ארבייטען נאך אין דער האנדווערקער-קאמער, אלע בעאמטע וועלען ווייטער בלייבען ביי זייער ארבייט, א חוץ די צוויי יודישע בע-אמטע און צווישען זיי דער ד"ר קאצענבאגען, וועלכער איז איצט געווען דער פאקטישער די-רעקטאר פון דער קאמער, ווייל קיין דירעקטאר איז נאך ביז איצט נישט אנגאזשירט געווארען.

נעכטען האט דער ד"ר קאצענבאגען און דער צווייטער יודישער בעאמטער בעקומען א מעלדונג, אז פון ערשטען יאנואר דארפען זיי פערלאזען די ארבייט.

צו דער דאזיגער גרויסער עולה טאר נישט דערלאזט ווערען, די יודישע ראטמענער אין דער האנדווערקער-קאמער מוזען אננעהמען א קאטעגא-רישע שטעלונג אין דער פראגע, די האנדווערקער קאמער, אין וועלכע יודישע האנדווערקער בילדען כמעט א העלפט טאר נישט בלייבען יודען-ריין.

„פילהארמאניע" ◆◆◆ נאר 6 פארשטעלונגען!

פון וועלט-בעריהמטען פאלקס-ארטיסט, וועלכער קומט איצט פון זיין וועלט-טורנע

א. סאמבערג

דער אנסאמבל בעשטעהט לויט א. ב.: אוריך פערל, אבראמאוו אברהם, ביאל-קאוויטש חנה, ביאלקאוויטש ישראל, בלאט אברהם, גאווא-וויי, וויינ-בערג יעקב, מאנדעלבליט יעקב, פאלאנסקי חיים, ראזענצווייג חנה.

פרייטאג, 28/XII, 9.15 אוונט **שבת**, 29/XII, פריהמארגען 12 פון 49 גר.
שבת, 29/XII, בייטאג 4 נ. מ. פון 49 גר. **שבת**, 29/XII, 9.15 אוו. פון 70 גר.
זונטאג, 30/XII, 4 נ. מ. פון 49 גר. **זונטאג**, 30/XII, 9.15 אוו. פון 70 גר.

לעצטער שלאגער! פרעכטיגע מוזיק, טענץ, מאסען-סצענעס!

„ארבעטלאזער"

בינע-רעפארטאזש אין 3 אקטען, 9 בילדער פון מארטי ווערבא. רעזשיסער: א. סאמבערג
איגספיציענט: א. בלאט. טרופע-אנפיהרער: י. ביאלקאוויטש, א. אבראמאוו.
בעמערקונג: די פיעסע ווערט געשפילט אהן א סופלער. בילעטען אין קאסע פון טעאטער.

קאנפערענץ אין דער האנדעלס-קאמער

וועגען פעראייניהייטליכען דעם אומזאץ-שטייער אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע

אין דער פינאנץ-קאמער איז פארגעקומען א קאנפערענץ, אויף וועלכער ס'איז אינפארמירט גע-ווארען וועגען די מעגליכקייטען אדורכצופיהרען דאס פעראייניהייטליכען דעם אומזאץ-שטייער פאר דער טעקסטיל-אינדוסטריע.

די קאנפערענץ האט געהאט דעם צוועק פעסטצושטעלען, צי ביי די שוועריגקייטען איז איבערהויפט מעגליך דעם פראיעקט צו רעאלי-זירען.

ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די זאכ-קענער („זשעטשאזנאווצעס") פון די בעזונדערע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס זעהען נישט איין די מעגליכקייט פון רעאליזירען דעם פראיעקט.

ס'איז אויך פעסטגעשטעלט געווארען, אז קיין שום קאנקרעטע פארשלאגען זענען נישט ארויס געבראכט געווארען, מחמת דער פראיעקט איז בכלל נישט אויסגעארבייט געווארען.

דער פראיעקט וועט ווערען אקטועל ערשט נאך דעם, ווי די האנדעלס-קאמער וועט זיך געניי בעקענען מיט די נויטיגע מאטעריאלען.

צוואנגס-בוכפיהרונג וועט שעדיגען דעם הורט-האנדעל

דעלעגאציעס פון דער ווארשעווער און לאדזער האנדעלס-קאמער ביים מיניסטער זאוואדזקי

אין שייכות מיט דער נייער ארדינאציע וועגען צוואנג בוכפיהרונג אין הורט-האנדעל, איז דעם 19-טען ד.ח. פארגעקומען א קאנפערענץ ביים מיניסטער זאוואדזקי. אין דער קאנפערענץ האבען אנטיילגענומען: פרעזעס פון דער ווארשאווער האנ-דעלס-קאמער קלארנער, וויצע פרעזעס פון דער ווארשאווער האנדעלס-קאמער ווישליצקי, דירעקטאר פון דער ווארשאווער האנדעלס-קאמער יאקובאווסקי און דער וויצע-דירעקטאר פון דער לאדזער האנ-דעלס-קאמער ד"ר זאנד.

די דעלעגאציע האט דעם מיניסטער אנגע-וויזען, אז די פארשריפטען וועלען נישט בעק-מפען דעם אנאנימען האנדעל. דאגעגען וועט דאס שע-דיגען דעם הורט-האנדעל.

אויף דער זעלבער קאנפערענץ האבען די פארשטעהער פון ביידע האנדעלס-קאמערן געבע-טען, צו פערלענגערן דעם ריטשאלט-שטייער פאר די קליינע שטייער-צאהלער'ס אויפן יאהר 1935.

דער מיניסטער האט דער דעלעגאציע גע-ענטפערט, אז די פערארדנונג וועגען פערלענגערען דעם ריטשאלט וועט די טעג ערשיינען, וואס שייך דעם פאר. 54 בנוגע דער נייער ארדינאציע, וועט ער זיך מיט דער פראגע נעהנטער בעקענען.

Dr.

Wołkowyski

האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע
קראנקהייטען, מענער-שוואכע
אי פון 8–12 בייטאג און פון 4–9 אוונד

Dr. med.

R. Zalcwasser

כירורג
ציגעל-גאס 19, טעל. 125-17
נעמט אן פון 1–2 און פון 4–6 נאכמ.

יודיש מאריאנעטען-שפיל
„בערל-שמערל-טעאטער"
אנפיהרונג משה בראדערזאן
אין קאפע „אידעאל"
(פעטריקאווער 48)
היינט, דינסטאג – 2 פארשטעלונגען:
8 און 10 אוונט
קאנסומציע 1 זל.
דאס 1-טע פראגראם א. נ.
„אזוינס און אזעלכעס"
עס ווערען געגעבען קאריקאטורען פון:
ד"ר רווין-און-בלאט, ד"ר פלויש, אסקאר קאנסומי-מאקס קאנטאל, יצחק גרינבוים, חיים ראסנער, דיר. צאהל-מייסטער, ליפיש פאן ראזענבערג, גרשון וואוילמאן, ר' יאמעלע חנ'טר, קאמענדאנט בערעק מיטעלראווויטש, פאניע די חזנ'טע, מאדאם אסתר טענדערא, באקס ראטהאלץ, שמערל-עט-בעריל, פיניעלע מזיק, יעקע קנאק-פוט, פאננא דעפעטאקובנא, וואלאנטי ראדני, וואיטשע כאווא די דאוארצעכע.
טעקסטען: משה בראדערזאן, י. אבערושאנעק און ח. י. בושגמאווסקי. לאלקעס בעשניצט – ש. מטבאק. מוזיק ארגאנשירט: דור בענעלמאן.
קאנסומציע 1 זל.

צוגאב-פאבאר

(2) פרייטאג, דעם 28-טען ה.ח. וועט זיין טעטיג א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדז שטאט 1, פיעטריקאווער 165. עס דארפען זיך שטעלען פאבאראווע פון יאהרגאנג 1913 און על-טערע, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט און וואוינען אויפן שטח פון 11, 9 ,8 ,5 ,3 ,2 קאמיסאריאטען.

דעם 28 דעצעמבער וועט זיין טעטיג א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדז 2, פיעט-ריקאווער 165. עס דארפען זיך אהין שטעלען די פאבאראווצעס פון יאהר 1913 און עלטערע, וועל-כע האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט און וואוינען אויפן שטח פון 14, 13, 12, 10, 7 ,6 ,4 ,1 קאמיסאריאטען און האבען בעקומען נא-מענטליכע אויפפאדערונגען פון שטאט-סטאראס-טווע.

די פאבאר-רשימה פון יאהרגאנג 1914

וועט מען קאנען נאכזעהען

פון 2 ביז'ן 15 יאנואר

(א) אנהויבענדיג פון 2 ביז'ן 15 יאנואר 1935 וועט אין מיליטער-ביורא פון דער לאדזער שטאט-פערוואלטונג (פיעטריקאווער 165) ארויסגעלייגט ווערען פאר דער עפענטליכקייט דער רעיעסטער פון פאבאר-פליכטיגע פון יאהרגאנג 1914.

אלע פאבאראווצעס פון 1914 וועלען אין משך פון דער צייט דארפען קאנטראלירען, צי זיי זענען אריינגעטראגען געווארען אין דער רשימה, און אין פאל ווען זיי וועלען פעסטשטעלען אומ-פינקטליכקייטען, וועלען זיי דארפען מעלדען, מ'זאל זיי אויסבעסערן. דערביי וועלען זיי דאר-פען צושטעלען ענטשפרעכענדע דאקומענטען.

טעל. 213-84 ◆ זאל פילהארמאניע ◆ טעל. 213-84

היינט, דינסטאג, דעם 25 דעצעמבער, 8 30 אוונט
מארגען, מיטוואך, „ 26 „ 4 נאכמיטאג

2 געזעגנונגס-טאנץ-פעסטיוואל'ס

Ruth Sorel Abramowicz
i Georg Groke

בעשאנקען אויפ'ן אינטערנאציאנאלען טאנץ-קאנקורס מיט דער העכסטער אויסצייכנונג פון ה' מלוכה-פרעזידענט און מיט א גאלדענעם מעדאל.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

אפגרעניצען דאס בעקער-פאך פון קאנדיטאר-פאך

בעשלוס פון פערבאנד פון די האנדווערקער-קאמערן

די פערוואלטונג פון פערבאנד פון די האנדווערקער-קאמערן האט בעטראכט די פראגע פון אנערקענען דאס בעקער-פאך און קאנדיטאר-פאך פאר איין פאך, די פראגע איז בעטראכט געווארען אין צוזאמענהאנג מיט דעם בריף פון האנדעלס-מיניסטעריום, וועלכער פערלאנגט די מיינונג אין דער פראגע פון די האנדווערקער-קארטען.

דער פערבאנד פון די האנדווערקער-קאמערן האט בעשלאסן נאכצוקומען דעם פערלאנג פון אלע קאנדיטאר-צעכן אין לאנד, אז דאס קאנדיטאר-פאך זאל שטרענג אפגעגרעניצט ווערען פון בעקער-פאך.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם בעשלוס איז דער פערבאנד פון די האנדווערקער-קאמערן צוגעטרעטען אויסצוארבייטען א ליסטע פון אויס-ארבייטונגען, וועלכע געהען אריין אין טעטיג-קייטס-געביט פון ביידע פאכען.

ארבייטער פון ברילען-פאבריקען און גלאז-הוטעס

מוזען בעקומען גומענע הענטשקעס צו דער ארבייט

פון „אינסטיטוט פאר געזעלשאפטליכע ענינים" אין ווארשא טיילט מען מיט:

צו א דאקטאר פון דעם אינסטיטוט האט זיך געמאלדען א ארבייטערין און דערצעהלט:

זי ארבייט אלס שלייפערין אין א גרויסער ברילען-פאבריק. אין דער שלייף-מאשין געפינט זיך א וואלץ ארומגעוויקעלט מיט שמאטעס, וועלכע דארפען ארויסבעקומען דעם גלאנץ. די ארבייטער מוזען האלטען דאס גלאז אין דער האנד און בע-קומען נישט די דערצו וויכטיגע גומענע הענטש-קעס, צוליב דעם פלאצט די הויט פון די הענד, מחמת דעם וואס די ארבייטער ארבייטען אויף שטיק, מוזען זיי זיך איילען מיט דער ארבייט, נישט קוקענדיג וואס ס'דראהט זיי א געפאהר.

דער ארבייטער ווערט מיט דער צייט אומפעהיג צו דער ארבייט און דערנאך ווערט ער בעזייטיגט פון דער ארבייט.

די ארבייטס-געבער פערגעסען אבער, אז צונלייכער צייט האבען זיי אויך א שאדען, ווארום די ארבייטער וואס פערטרעטען די נישט פעהיג געווארענע ארבייטער, מוזען זיך ערשט לערנען שלייפען און דערביי מאכען זיי קאליע פיל מא-טעריאל.

דער אינסטיטוט מאכט דערום אויפמערקזאם די אינהאבער פון די ברילען-פאבריקען און גלאז-הוטעס, אז דאס אויסנוצען זייערע שפארזאמקייטען אויפן געזונד פון די ארבייטער איז זעהר א שלעכטע סוחרישע קאלקולאציע.

רעפרעזענטאנץ-טעאטער „ראזמאיטאשטשי" ציגעל-גאס 27 טעל. 112-25.
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

היינט, דינסטאג — 3 פארשטעלונגען.
גאסטשפילען פון דער איינציגער פלאם-פייערדיגער קאסקאדנער סובּרעטין
רעגינא צוקער
היינט, דינסטאג, 4.30 נאכמיטאג
גרויסע הנחה- און פאלקס-פארשטעלונג
אלע בילעטען איז פארטער — 1 זל.
„דאס חזנ'דל"
רעגינא צוקער אין דער הויפטראלע „דאס חזנ'דל"

היינט, דינסטאג, 7.30 (האלב 8) אווענד גרויסע איינהייטס-פארשטעלונג
אלע בילעטען איז פארטער 1 זל. פרעמיערע!
משה ליפמאנ'ס אויפפיהרונג פון דעם שפאנענדען לעבענס-בילד
„דער אייביגער נאר"

היינט, דינסטאג 9.30 אוונט — פאפולערע פרייזען! דער רעקארד פון סעזאן?
רעגינא צוקער'ס גרויסער שלאגער! קארל צימבאליסט'ס אויפפיהרונג
די „קאמעדיאנטקע"
רעגינא צוקער „קאמעדיאנטקע".

זאל פילהארמאניע — קרן קימת לישראל בלודז
נאַרוטאָוויטשא 20.
דאנערשטאג, דעם 27 דעצעמבער, 8.30 אווענד קומט פאר
• א פייערליכע ארץ-ישראל-אקאדעמיע •
מיט דער בעטייליגונג פון מיטגליד פון קרן-קימת-דירעקטאריום אין ירושלים
שמואל זשיכאוויצקי
(מגדיאל)
וועלכער האט רע-פערירען א. ד. ט.: „נייע דערגרייכונגען — נייע אויפגאבען"
אין מוזיקאלישען טייל: געמישטער כאר פון „הזמיר" אונטער דער לייט. פון פראפ. י. זאקס
ביים קלאוויר: פר. פיעטרושקא. —::— בילעטען צו בעקומען אין ביורא פון קרן קימת שרודמיעסקא 29 און אין טאג פון דער אקאדעמיע ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.

יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון „לינת הצדק"

אין לאקאל פון צענטראלען סוחרים-פעראיין (פיעטרק. 10) איז פארגעקומען די פארטזעצונג פון דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון „לינת הצדק".

ביי א פול געפאקטען זאל, עפענט פרעזעס יעקב שטערן די פערזאמלונג. אין קורצע ווער-טער שילדערט ער די שווערע לאגע פון דער אינסטיטוציע.

אלס פארזיצער ווערט געוועהלט ה' א. פעליקס, אסעסארען: ד. וויינריב, ריזענבערג, סעקרעטאר — מאטא.

א ווארט צום טעטיגקייטס-בעריכט נעמט דאן פרעזעס שטערן, ער רעדט אויספיהרליך ארום די לאגע פון „לינת הצדק" די נאכט-פאגאטאוויע, וועלכע איז א נויטווענדיגקייט אין אונזער שטאט, געפינט זיך אין א כסדר'דיגען געלד-מאנגעל. ס'האבען אין משך פון יאהר פאסירט פאלען, וואס די נאכט-פאגאטאוויע איז צוליב דוחק אין געלד נישט טעטיג געווען. די פערוואלטונג האט זיך אבער אנגעשטרענגט איבער די כוחות, און אלע מניעות בעזייטיגט. פרעזעס שטערן אפעלירט דאן צו די אנוועזענדע און צו דער גאנצער יודישער בעפעלקערונג, אונטערצושטיצען די זעהר נויטיגע אינסטיטוציע, וואס ברענגט הילף אלע, אי ארעם אי רייך.

דער טעטיגקייטס-בעריכט ווערט ערגענצט פון דער סעקרעטארין, פרוי שפירא, לויט דעם בעריכט איז די פאגאטאוויע ארויסגערופען גע-ווארען פון אפריל ביז נאוועמבער צו 2807 פאר-פאלען. 165 קראנקע זענען איבערגעפיהרט גע-ווארען אין די שפיטאלען. דער פיזיקאלישער קא-בינעט האט געהאט 574 קראנקע, דיאטערמיע 912 קווארץ-לאמפען 62 עלעקטרישע בעדער, סאלוקס — 25. די קאמיסיע וואס פערנעמט זיך מיט אויס-בארגען מכשירים, האט אין משך פון דער צייט אויסגעבארגט 441 כלים.

ארום דעם בעריכט האט זיך ענטוויקעלט א דיסקוסיע, וועלכע איז מאמענטענווייז געווען א שטורמישע. אין דער דיסקוסיע האבען זיך בעטייליגט די ה"ה: ראטמאן א. שטיינשניידער, ד. וויינריב, ראטבערג, א. שייבע, יאקובאוויטש מארגוליעס, צווילינג, יאבלאנסקי, קארן א. אנד.

נאך דעם ווי ס'ווערט בעשטעטיגט דער בוד זשעט אויף 50 טויזענד זל. טרעט מען צו צו די וואהלען. אויפן ארט פון די אויסגעלאסענע זענען געוועהלט געווארען:

אין דער פערוואלטונג:

נאמבערג, שייבע, רעכטמאן, מאליניאק און ביהוין.

קאנדידאטען: קאדיש, ב. ליפשיץ, ה. בריטש קאווסקי, מילראד און קאפלאוויטש.

רעוו. קאמיסיע: ב. ווארכיווקער, ראבינא וויטש און ש. קופפער.

קאנדידאטען: זאושעווסקי און טרויבע.

נאך די וואהלען זענען ארייגעטראגען גע-ווארען א רייהע פארשלאגען, וועלכע זענען איבער געגעבען געווארען דער ניי געוועהלטער פערוואל-טונג צו רעאליזירען.

ארום 1 ביינאכט איז די פערזאמלונג גע שלאסען געווארען.

קינא-טעאטער
„MIRAŻ"
11 ליסטאפאד (קאנסטאנט.) 16
גרויסער יום-טוב-פראגראם!
מייסטערווערק לויט דער ערצעהלונג
Hercze
MARSZ RAKOCZEGO
אין די הויפט-ראלען:
Tibor v. Halmay,
Paweł Javor,
Margit Dayka
אויסערן-פראגראם: פאראמאונט-צוגאבע.
דער זאל איז גוט בעהייצט.

ר. איזראעל

דער בערזע-סוחר

שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

73

פאר דזשאבען איז דאס אלץ אויסגעקומען זעהר נאטירליך. ס'איז שוין נישט געבליבען קיין שום ספק, אז דער אגעשניטענער מענשליכער קאפ האט א שייכות צום מארד איבער רובין.

— דזשאן, האט דער אינספעקטאר געזאגט, דו ווייסט אלע איינצעלהייטען וועגען דער אויספאר שונג אין ענין רובין, איך האב נישט פערפעהלט דיר צו דערציילען אפילו דעם קלענסטען פרט, אזוי אז איך פערלאז זיך אויף דיר אינגאנצען און איך בין זיכער, אז דו וועסט אלץ פיהרען גוט און מיר וועלען ענדליך קענען לייטער אפאטעמען נאך דעם ווי מיר וועלען די פערברעכער האבען אונטער'ן שלאסעל.

— הלוואי האט דזשאן געזאגט, איך גלויב דאס מאל אין מיינע כוחות פיל ווייניגער ווי שטענדיג.

— דו טארסט נישט פערלירען דעם מוט, דו מוזט זיך גוט האלטען און פערענדיגען גיכסטיג דעם ענין.

— איך וועל זיך בעמיהען.

— איצט וועלען מיר אונזער טויסטער-לישען רייזע קורזיט איבערשיקען אין פראזעקטאריום און מיר וועלען זיך אביסעל אפטרייסלען פון קאשמאר, מאר גען וועלען מיר זיך ווידער נעהמען צו דער ארבייט.

ביידע פאליציי-בעאמטע האבען זיך גע-עגענט און יעדער איז זיך געגאנגען אין זיין שטוב אריין.

אויף צומארגענס האט טאקע דער אינספעקטאר בעקומען די ערלויבעניש צו קומען קיין פוילען, דארט וואו שמעון מארקוס האט איצט געוואוינט.

— אלזא — האט דער אינספעקטאר געזאגט צו דזשאבען — איך האב בעקומען די ערלויבעניש צו פאהרען קיין פוילען, און איך וויל נאך היינט אוועקפאהרען, געדענק וואס דו האסט צו טון. דו זאלסט מיך נישט פערשעהמען.

— איך וועל זיך בעמיהען צו טון אלץ וואס וועט ליגען אין מיינע מעגליכקייטען. נאך מעהר וויפיל ס'וועט ליגען אין מיינע מעגליכקייטען, און דזשאן האט אנגעהויבען צו בעטראכטען דעם גאנ צען ענין ער איז נישט געווען בכוח עפעס אויס-צוטראכטען, ער האט נישט געוואוסט ביי וואס אנ-צוהויבען. דאס ערשטע וואס ער האט געטון איז געווען דאס, אז ער האט גערופען די פרוי רובין צו זיך. צוליב וואס ער האט דאס געטון האט ער אליין נישט געוואוסט, דאך האט ער געוואלט איינ-פעדימען די אויספארשונג און האט אנגעהויבען פון דער פרוי רובינס פערהער.

קאפיטעל 14

פרוי רובין דערקענט נישט

— שוין ווידער צום פערהער, האט די פרוי רובין געזאגט, אריינקומענדיג צום געהילף-אינ-ספעקטאר. שוין ווידער צו דעם פיינליכען פערהער.

— ענטשולדיגט, מאדאם רובין, דער גאנצער ענין איז א זעהר פיינליכער, בעזונדערס פאר אונז דא אין דער פאליציי.

— אבער איך ווייס דאך נישט פון גארנישט צו זאגען, איך האב דאך וועגען דעם אלעם קיין אהנונג נישט, פאר מיר איז דאס אומגליק גע-קומען אזוי אומפערהאפט, פונקט אזוי ווי פאר דער פאליציי.

— יעדער פרט קען אבער זיין זעהר וויכטיג, דאס וואס איהר האלט פאר נישט וויכטיג, קען פאר אונז זיין פון ערשטקלאסיגער בעדייטונג.

— אפשר יא. בישע פעגט ווען איהר ווילט עפעס וויסען, איך וועל זיכער ענטפערען אזוי, ווי עס דיקטירט מיין עהרליך געוויסען.

דזשאן האט ארויסגענומען פון זיין שופלאד א פאטאגראפיע און עס געוויזען דער פרוי רובין.

— צי קענט איהר דעם דאזיגען מענשען אויף דער פאטאגראפיע?

פרוי רובין האט גענומען דאס בילד פון דזשאנס האנד און האט זיך גוט איינגעקוקט. דאס איז גע-ווען די פאטאגראפיע פון דעם קאפ, וועלכער איז אפפאטאגראפירט געווארען נאך איידער דער טויטער קאפ איז אפגעשיקט געווארען אין פראזעקטאריום, די פרוי רובין האט געדרעהט דאס בילד אהין און צוריק, ארויף און אראפ.

— זעהט אויס, אז איהר דערקענט דעם מענ-שען?

— ניין, איך וועל דאס נישט בעהויפטען, מיר דוכט זיך, אז איך האב אמאל דאס פנים געזעהען, אבער איך קאן זיך אין דעם אויגענבליק בשום אופן נישט דערמאהנען ווער דאס איז.

— מאדאם רובין, דאס איז א זעהר וויכטיגע פראגע, ס'איז זעהר פיל געלעגען דערין אז איהר זאלט זיך דערמאהנען וואו איהר האט אמאל דעם דאזיגען מענשען געזעהען און ביי וועלכע אומשטענ דען, איהר וועט ברענגען די אויספארשונג מיט א גרויסען שריט פאראויס.

די פרוי רובין האט ווייטער געקוקט, מ'האט געמערקט אז זי בעמיהט זיך צו דערמאהנען ווער דאס איז, זי האט געקוועטשט דעם שטערן, צוגע-זשמורעט די אויגען און האט נישט געקענט דער-קענען.

— שולמית, האט דזשאן פשוט וויינענדיג גע-זאגט, איצט רעד איך נישט מיט דיר ווי קיין פאלי-ציי-בעאמטער. נאר ווי צוויי פריינד, ווי מיר זענען, פערשטעהט זיך אז קיינער ווייס נישט וועגען אונזער בעציהונג, אבער מיר צווישען זיך קענען מיר דאך רעדען אפען. שולמית, איך בעט דיך, אויב דו ווייסט צו וועמען דער דאזיגער טויטער קאפ געהער זאלסטו מיר דאס זאגען, ווייל דא האנדעלט זיך אין מיין גאנצער צוקונפט און מיין גאנצער קאריערע. דיר וועט דאך דאס נישט שאדען, אויב דאס קען דיר שאדען ברענגען וועל איך אויך זיך בעמיהען אז דיין פערזאן זאל אויסגעמיטען ווערען ביי וואס פאר א לאגע עס זאל זיך נישט שאפען, אבער דו דארפסט מיר זאגען דעם אמת, איך קען דיך נישט ארויסוויקלען פון דעם ענין, דער פאליציי-אינספעק טאר האט זיך פשוט אויסגעלאכט פון מיר, ער האט חוזק געמאכט אז איך קען זיך מיט דעם ענין קיין עצה נישט געבען.

— און ער אליין קען זיך יא אן עצה געבען? וואס האט ער אויפגעטון ביז איצט אין זיין גאנצער אויספארשונג?

— דיר דוכט זיך נאר, אז גארנישט, אין דער אמת'ן איז ער שוין זעהר ווייט.

— נארישקייטען, ער ווייס גארנישט, אויב ער זאגט, אז ער ווייסט עפעס איז נאר כדי דיר צו אימ-פאנירען, איך זאג דיר, אז ער ווייסט גארנישט.

— ער ווייס זעהר פיל, ער איז צוליב דער גע-שיכטע אוועקגעפאהרען קיין לאדז אין פוילען, דארט איז דער צענטער פון דער גאנצער געשיכטע.

ער איז געפאהרען קיין לאדז?

יא, וואס וואונדערסטו זיך אזוי?

(פארטזעצונג קומט).

קאָנפערענץ פון דירעקטאָרען און פרעזעסען
פון די האַנדווערקער־קאַמערן

אין וואַרשע איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון די פרעזעסען און דירעקטאָרען פון די האַנד־ווערקער־קאַמערן. מצד דער לאָדזער האַנדווערקער קאַמער זענען אנוועזנד געווען דער וויצע־פרעזעס לעוואַנדאָווסקי און דיר. ד״ר קאַצענבאָגען.

די קאָנפערענץ איז געווען געווידמעט דאָס באַטראַכטן די באַזונדערע בודזשעט־פּרעלימינאַרען אויפן יאָהר 1935 און דער פראַגע פון גרינדען אַ קאָאָפּעראַטיווע באַנק פון דעם האַנדווערקערטום.

ס'איז באַשלאָסען געוואָרען צו גרינדען אַזאַ באַנק, דורך וועלכער ס'זאָל פאַרטיילט ווערען די רעגירונגס־קרעדיטען פאַר האַנדווערקער.

אַ דעלעגאַציע פון לאָדזער האַנד־ווערקער־טוער אין פאַביאַניץ

היינט פאָהרט אַ'וויס קיין פאַביאַניץ אַ דעלעגאַציע פון דער האַנדווערקער־עקספּאָזיטור אין די פּערזאָנען פון די ה״ה דאָזאַר גלאַטמאַן ה' יוזעפאָוויטש און די ראַטמענער פיאַלקאַ און האַנעמאַן.

די דעלעגאַציע פאָהרט אַרויס קיין פאַביאַניץ כדי צו ברענגען צו אַ הסכם צווישען די פאַביאַניצער האַנדווערקער, ביי וועלכע עס האַלט פאַר אַ שפּאַלטונג.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציאַל־אַרצט פאַר מענער־שוועכע־בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.
נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוועגד.
זונטאָג פון 9–1 פאַרמיטאָג.

קלאַנג־קינאָ־טעאַטער
Zachęta
זגערזשער 26
היינט און פאָלג. טעג!
דער פרעהליכסטער יום־טוב־פּראָגראַם!
פּוילישע פילם־פּראָדוקציע א.ג.
„רעזערוויסטען־פּאַראַדע"
אין די הויפּט־ראָלען:
T. Mańkiewiczówna
A. Dymsza
Wł. Walter
St. Sielański
סירצליד:
„דער זינגער פון וואַרשע"
אָנהויב פון די סעאַנסען: שבת און יום־טוב 12 אַ זייגער. געוועהנליכע טעג 4 נאָכמ.

זאַל פילהאַרמאָניע, טעל. 213-84
היינט, דינסטאָג, דעם 25־טען דעצעמבער ד. י. 4.30 אַ זייגער נאָכמיטאָג
און מאָרגען מיטוואָך, דעם 26 דעצ., 8.30 אָוועגד נור 2 אויפטריטען פון
רוסישען דובראָווין־כאָר
(Chór Dubrowina)
בעקאַנט פון די אויפטריטען פון „פּוילישען ראַדיאָ" פון די גראַמאָפאָן־פּליטען און קלאַנג־פילמען
רוסישע און פּוילישע לידער / די נייעסטע ציגיינער־ראָמאַנסן / סיבירישע לידער / קאַווקאַזער קאַראַפּעטן
קאָזאַקישע לידער צוו. אַ. דער נייעסטער שלאַגער „Czubcik"
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

פּראָפ. חיים טשערנאָוויטש
וועגען „משנה חבר"

פּראָפ. חיים טשערנאָוויטש, וועלכער איז באַקאַנט אין דער העברעאישער ליטעראַטור אונטער'ן פּסעוודאָנים „רב צעיר" און געהערט צו די גרעסטע תלמודיסטען און פאָרשער פון אונזער צייט שטעהט אין דער שפּיץ פון דעם וויכטיגסטען הכמה־אינסטיטוט אין ניו־יאָרק. ער איז בעטייליגט אַלס עהרען־מיטגליד אין היגען קאָמיטעט פאַר בוגין'ס „משנה חבר" און איז איינער פון די טיפסטע פערעהרער פון'ם מחבר.

אין אַ בריף צום היגען קאָמיטעט שרייבט ער צוו. אַנד.: אַז שוין פיל דורות, ווי תורת החסידות זוכט איהר תקון. כדי צו ווערען צוטריטליך פאַר די אַלע, וועלכע ווילען געניסען פון איהר אינערליכען ליכטיגען גייסט. די תורת החסידות איז אַ גאַנצע תורה און מען דאַרף זי לערנען. איז געקומען בוגין און האָט זי מסביר געווען און האָט זי פערשטענדליך געמאַכט. בוגין איז דער „גואל קרוב" פון דער תורת החסידות און דער מומחה פון איהר, ער איז דער „מרא דמתניתא וו", און ער איז ראוי לאיצטלא.

היינט, דינסטאָג —
גאַסטראָלען פון רעגינאַ צוקער

היינט, דינסטאָג ווערט געגעבען 3 אינטערעסאַנטע פאָרשטעלונגען: 4,30 ... טרעט אויף סוברעטין רעגינאַ צוקער אין איהר ראָלע „דאָס חזנדל". 7,30 (האַלב 8) אָוועגד ווערט געשפּילט די בעניפיז פון דער גוט בעקאַנטער לעבענס פּיעסע „דער איבעריגער נאַר", אויסגעפיהרט פון משה ליפּמאַן, וועלכער שפּילט אויך אין דער דאָזיגער פּיעסע די הויפּט ראָלע און דער שפּיץ פון גאַנצען אַרטיסטען אַנסאַמבל.

9,30 אָוועגד ווערט געגעבען די זעהר אויסגעצייכנטע פרעהליכע מוזיקאַלישע קאָמעדיע „די קאָמעדיאַנטקע" מיט רעגינאַ צוקער.

פרעהליך וועט זיין
היינט אין „בערל שמערל טעאַטער"

פּרעזעס מיגצבערג האָט גענומען אורלויב פון דער קהלה. די ענדעקעס האָבען זיך געשפּאַלטען. און דער „בערל שמערל־טעאַטער" נעמט נישט קיין אורלויב און טוט זיך נישט שפּאַלטען, פערקעהרט: אין „בערל שמערל־טעאַטער" געהט עס אויף דער גאַנצער פּאַרע. ס'איז לעבעדיג און לוסטיג, מ'צימבלט אַז ס'געהט אַזש אַ רויך.

היינט, צוליב חגא, 2 פאָרשטעלונגען: 8 און 10 אָוועגד, קאָנסומציע איינגאַנג 1 זלאָטע.

אַלזאָ, היינט אָוועגד זעען מיר זיך אין „בערל שמערל־טעאַטער", אין קאַפע „אידעאַל" (פּעטריקאָווער 48).

מעלדונג

הסתדרות „החלוץ" בפולין, סניף העובד בלודז.

היינט דינסטאָג פּינקטליך 10 פריה קומט פאָר אין לאָקאַל פון פּועלי־ציון פּיעטריקאָווער 83 די פּריליכע הערפעגינג פון דער ראַיאָן־קאָנפערענץ אין לאָדז. דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג פון 9 פריה אָהן איבעררייס. אַלע חברים דעלעגאַטען דאַרפען זיך מעלדען אין סעקרעטאַריאַט פון העובד, פּיעטריקאָווער 83.

א״י־אַקאַדעמיע אין פילהאַרמאָניע
מיט'ן אַנטייל פון שעפער פון מגדיאל ה' ש. זשוכאָוויצקי

דאָנערשטאָג, קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע־זאַל אַ גראַנדיעזע ארץ־ישראל אַקאַדעמיע מיט'ן אַנטייל פון שעפער פון „מגדיאל" ש. זשוכאָוויצקי.

דער לאָדזער בריייטער עולם קען זשוכאָוויצקי, דעם פּאַרקעמפער און שעפער פון מיטעל־שטאַנדס־קאָלאָניזאַציע אין ארץ־ישראל, די יודישע בעפעלקערונג האָט שוין געהאַט די געלעגענהייט מיט עטליכע יאָהר צוריק זיך צו איבערצייגען וואָס דער פלאַמיגער גייסט פון בעלעבט דעם דאָזיגען אייגענאַרטיגען יוד, דעם געוועזענעם סוחר פון די נאַלעווקעס, וואָס האָט אוועקגעוואָרפען אַלע זיינע מסחרים און זיך מיט גרויס ליבשאַפט איבערגעגעבען זיין אויפגאַבע צו בעלעבען אין בעפרוכפערען די אַלט־ציון וויסטע פון ארץ־ישראל.

איצט קומט צו אונז זשוכאָוויצקי צום צווייטען מאָל אין שליחות פון קרן קימת, פאַר וועלכען דער זייער סטאַדיום פון ארץ־ישראל־אויפבוי האָט אַנטוויקעלט גרויסע פּלענער, וואָס פאָדערען זייער פערווירקליכונג. אין די נאָהענטסטע יאָהרען, כדי צו קענען באַקומען דעם טעמפּאָ און די פאָדערונגען פון אויפלעבען ארץ־ישראל.

ראַדיאָ־פּראָגראַם
דינסטאָג, דעם 25־טען דעצעמבער

9 צייט־סיגנאַל, 9,03 פּליטען, 10 פּליטען, 10,30 גאָטעסדינסט, 11,57 צייט סיגנאַל, 12,03 מוזיק, 1 רעפּעראַט, 1,15 פּליטען, 1,30 הערשפּיל פאַר קינדער, 2 קאָנצערט, 3,30 מוזיק, 4 אַ בילדעל, 4,45 הומאָרעסקע, 5 טאַנץ מוזיק, 6,05 פרעהליכע אודיציע, 6,45 פּראָגראַם פאַר קינדער, 7,50 פעליעטאָן, 8 ווינער פּאָפּערי, 9 פּליטען, 10 פּליטען, 10,30 פּליטען.

גאַסטראָלען פון א. סאַמבערג אין פילהאַרמאָניע

אויף 6 פאָרשטעלונגען קומט אין פילהאַרמאָניע דער בעריהמטער אַרטיסט א. סאַמבערג מיט אַ גוטען אַנסאַמבל.

עס וועט געשפּילט ווערען „דער אַרבייטסלאָזער" · אַ ביהנע רעפּאָרטאַזש אין 3 אַקטען 9 בילדער פון מאַרטאַ ווערבאַ. די פּרעמיערע קומט פאַר פרייטאָג אָוועגד.

Dr. H. Rakowski
אינערליכע קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
האָט זיך איבערגעצויגען פון זאַוואַדזקאַ 8
אויף טראַוגוטאַ 5, טעל. 137-34.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווואַ 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער־שוועכע־בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ־אַנאַליזען
נעהמט אָן פון 8–11 און פון 5–8 אָוועגד

ערשטע ראַיאָן־קאָנפערענץ פון „העובד" אין לאָדז

היינט 10 פריה הויבט זיך אָן אין לאָקאַל פון „פּועלי ציון" פּיעטריקאָווער 83 די ערשטע ראַיאָן קאָנפערענץ פון „העובד" פון לאָדז און אומגעגענד.

די קאָנפערענץ האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע פּעראינטערעסירונג אין די בריייטסטע קרייזען פון די אַרבייטער און כאַלופניקעס.

כמעט אַלע שטעט און שטעטלעך פון לאָדזער אומגעגענט האָבען געשיקט דעלעגאַטען צו דער דאָזיגער קאָנפערענץ. די צאָהל בעטייליגטע דעלעגאַטען בעטרעפט ביז 100. צוליב דער וויכטיגקייט פון דער דאָזיגער קאָנפערענץ און צוליב איהר גרויסער בעדייטונג, איז דעלעגירט געוואָרען אויס וואַרשע דער לייטער פון „העובד" אין פּוילען ה' כאַצקל ראַבינאָוויטש און אָנפיהרענדע חברים פון ארץ־ישראל.

אויסבעסערונג

מיר דערוויסען זיך, אַז אונזער באַריכט וועגען 38 אַרבייטער, וועלכע האָבען אָקופּירט די וואָטגעבונג פון אַ יודישען פאַבריקאַנט, און וועלכע מיר האָבען בעקלאָגט פון דער פּריסטער אַגענטור „פּאַלפּרעס" — איז שטאַרק איבערגעטריבען.

דער פאַבריקאַנט שיכוואַרג האָט געדאַרפט בעצאָהלען די אַרבייטער בלויז פאַר דער לויפענדער וואָך שכירות, דערביי האָט ער געוואָלט אויסצאָהלען אַ העלפט און די צווייטע העלפט צוצאָהלען מאָנטאָג. צוליב דעם איז ענטשטאַנען דער גאַנצער קאָנפליקט.

Dr. HELLER
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער־שוועכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונט.
זונטאָג פון 11–2 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

Dr.
S. Kantor
ספּעציאַליסט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען (סיפילי און טריפּער), היילט מענער־שוועכע
פּיעטריקאָווער 90 טעל. 129-45
נעמט אָן פון 8–2 נאָכמ. און פון 4–9 אָוו., זונטאָג און יום־טוב פון 8–2 נאָכמ
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט־קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער־שוועכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פראָנט, 1־טער שטאָק.
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום־טוב פון 9 - 1 פאַרמיטאָג.
בעזונדערער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען.

פּענסיאָנאַט „עלבינגער"
קאָלומנאַ, טעל. 2
נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט ווערען אָנגענומען געסט אויפן ווינטער־סעזאָן. עלעקטריש ליכט.

שייטלען
מיט פּאַריזער שרינדען
צו בעקומען ביי
קערש,
סקווערא 15

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען
שערפּיעז 37 (בענעדיקטאַ) 6.
נעהמט אָן פון 5–7 נאָכמ.

צו דער אויפמערקזאַמקייט פון מיינע ג' קונדשאַפט!
מיט'ן היינטיגען טאָג מרעט איך אַרויס פון שותפות מיט ה' בויס און גלייכצייטיג מעלד איך, אַז איך טראָג איבער מיין
דרוקעריי
אויף
צעגעלניאַנאַ 8
וועלכע וועט געפיהרט ווערען אונטער מיין פּערזענליכער אויפזיכט. עס איז איבעריג צוצוגעבען, דאָס אַלס לאַנג־יעהריגער פאַכמאַן, וועט די אַרבייט ערשטקלאַסיג אויסגעפיהרט ווערען.
מיט אַכטונג
ש. מ. בראַמבערג,
צעגעלניאַנאַ 8.

ראַטעוועט אייער געזונט
קראַנקע אויף רופּטורען (ברוך־קראַנקהייטען)
ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל־גומי־באַנדאַזשען פון מיין מעטאָדע העלפען ראַדיקאַל אונטער גאַראַנטיע אָהן אָפּעראַציעס פון אַלע מינים ברוך־קראַנקהייטען (רופּטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאָס אַראָפּלאָזען זיך פון מאָגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספּעציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע אויף־באַנדאַזשען.
אויף אויסגעקרימטע רוקען־ביין (הויקערס) אָרטאָפּעדישע הייל־גאָרסעטען אויף ביינער־שווינדזוכט און אַלע אַנדערע פעהלערן אָרטאָפּעדישע הייל־אַפּאַראַטען אויף פּלאַטפוס.
ספּעציעלע איינלאַגען לויט גיפּס־מאָדעלען, אויף זשילאַקעס - גומי־זאָקן לויט מאָס. קינסטליכע הענד און פיס
ספּעציעלער אַנשטאַלט פאַר הייל־אָרטאָפּעדיע
Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אויס לעמבערג
לאָדז, פּיראַמאָוויטשאַ 9 (אַלגינסקאַ)
(פּראָנט פּאַרטער), טעל. 177-09 נאָהנט פון לאָדזער פאַבריקס־באַהנהויף
בעמערקונג: דאָס ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג.
צאָהלרייכע דאַנקזאַגונגען און דאַנק־בריף.
(אין זגערזש אויף טלאָמאַצקאַ № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

POLSKI LLOYD Sp. Akc.

Transporty Międzynarodowe, Łódź, Kilińskiego 45, tel. 106-45, 209-72, 213-20.

SKŁADY WOLNO-CŁOWE — Ogrodowa 35, tel. 185-28.

צאל=פרייע לאגערען אויף אגראדאווא 35,

דערמיט טיילען מיר מיט אונזערע געעהרטע קליענטען, אז פון 15-טען דעצעמבער 1934 האבען מיר ארגאניזירט אייגענע

פערבונדען מיט א באהן=באטשניצא ביי דער סטאציע לאדז=קאליסקא.

METRO

פושעיאור 2

גרויסער יום=טוב=פראגראם! — די פרעהליכסטע פיקאנטסטע פוילישע מוזיקאלישע קאמעדיע א. נ.

וואס טוט מיין מאן ביינאכט

אין די הויפטראלען: **Gorczyńska, Mankiewiczówna, Krukowski, Znicz, Gierasieński**

דער זאל ווערט ווארעם בעהייצט. — אויסערן פראגראם: פאראמאונט=צונאבע און P.A.T.

ADRIA

גלובנא 1

קלאנג=קינא CAPITOL

זאווואדזקא 16

היינט פרעזענטירען מיר דעם גרויסען יום-טוב-פראגראם! די מעכטיגע היסטארישע עפאפיי פון די געשיכטען פון פאלען פון אלטערטום

„קלעאפאטרא" (KLEOPATRA)

אין די הויפטראלען: **Claudette Colbert, Waren William, Henry Wilcoxon** — נייער סוקצעס פון רעזשיסער **Cecil B. de Mille**

אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע ווי אויך אקטואליטעטן פון P.A.T. — אנהויב: יום=טוב 12.30 — דער זאל ווערט שטארק געהייצט

אויסערן פראגראם: דער קאלירטער פילם

„ŚWIĘTY MIKOŁAJ"

בעמערקונג: פאר אונזערע ג' קינא-בעזוכער פאטאגראפיעס פון די ארטיסטען.

פריהמארגען=סעאנסען ד. 25. 26 און 27 דעצעמבער 11 פריה „BABY" מיט **Anna Ondra** רעזשי: **K. Lamacz**

— איינטריט 25 גראשען —

הומאר! געלעכטער! סענסאציע! קעניג פון הומאר

Buster Keaton

אין פילם בוסטער עראבערט מיליאנען און דאס הארץ פון א מיידעל

1001 פאסירונגען און 1001 אונגליקען!

HARRY PEEL

און **MARJA SOLWEG** אין פילם

„אונטערגאנג"

CORSO

די גרעסטע יום = טוב = אטראקציע פון לאדז!

דאס האט לאדז נאך נישט געזעהען!

צום ערשטען מאל אין לאדז!

אלע סוחרים דארפן וויסען,

אז פון נײַ-יאהר מוזען אלע פיהרען האנדעלס-ביכער. א לאנגיעהריגער בוכהאלטער פיהרט פאר אײניגע פירמעס האנדעלס-ביכער, תעלבע תקיָען שטענדיג אנערקענט פון אונזשער סקארבאווי און די פירמעס צאהלען פאדאטקעס לויט די ביכער. איך קען אננעהמען צו פיהרען ביכער נאך בײַ אײניגע פירמעס מיט גאראנטיע.

צו ערפאהרען ביי ב. זאלצמאן, ליסטאפאדא 11. (קאנסטאנטינער) 46, רעכטע אפיצינע, 2. איינגאנג, 2. שטאק.

דער בעקאנטער און לאנגיעהריג פראקטיצירטער

פעלדשער

י. בארנשטיין

נעמט אן אין גאבינעט

ניי=זאזשעווסקא 19, טעל. 229-46

א פראנט=געוועלב

אויף גייערס מארק, גאווע-זאזשעווסקא 20 גוטער פונקט, איז פון זאפארט צו פער-מיטען. — צו ערפאהרען אויפ'ן ארט ביים וועכטער.

LABORATORJUM ANALIZ LEKARSKICH „HIGJEMA"

Gdańska 31a, tel. 192-64

עפען א גאנצען טאג. נעמט אן אלערליי אנאליזען פאר אומפערמעגליכע — ביליגערע פרייזן.

GABINET ŚWIATŁOLECZNICZY

עלעקטרישע בעשטראלונגען, קווארץ=לאמפען, סאלוקס, דיאטערמע.

Gdańska 31a, parter, tel. 192-64

Dr. med. Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקהייטען

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעהמט אן פון 2–3 און פון 6–8 אוו.

Dr. med. M. TAUBENHAUS

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

זגערזשער 11, טעל. 246-09

נעמט אן פון 4–8 אוונט.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

איך האב צו פערקויפען נייע עץ-החיים'ס. גלייכצייטיג פעררייכט איך אלטע פעפער-גאס 13, אברהם זילבערמאן.

ג"ה גנבים! נעגען בעלוינונג אפ-צוגעבענען דעם פאלטען, וועלכען מען האט מיר ארויסגע'גנב'עט. לצווין, ליסטאפאד 11 49. דיסקרעציע געזיכערט.

Dla Palestyny korzystny zawód elektrotechnika. kreślarza i technika budowlanego, Udziela wykwalifikowany inżynier.

Dzwonić 201-36.

Zaginiony został kwit № 8183 Bank Kup. Kredytowego na imię M,Chajmowicza, Piotrkowska 109

אקושערקע Sz. Niemoj צוריקגעקעהרט וואונט פל. קאשטשעלנע 6 ביים טראמ=וואי-פעסטאנעק נעהמט אן געבורטען פון דער קראנקען-קאסע אויך פריוואט, מאכט איינשפריצונגען.

Dyplomowana nauczycielka udziela lekcyj w zakresie 8-miu klas.

Dorosłych uczy metodą skróconą. Dla uczniów szkół powsz. w czasie wakacyj specjalne ulgi. Opłata bardzo niska. Al, 1 Maja 23, m. 15.

Lekcje hebrajskiego i angielskiego. Postępy gwarantowane. Ceny przystępne. Narutowicza 11 m. 4, front. Zgłoszenia 5–6 popoł.

ראקאלען

צו פערמיטען א גרויס געוועלב מיט א מאדערנע וויסטאווע צוזאמען מיט א גרויס צימער 2 איינגאנג אויף בזשעזשינער 11. צו ערפאהרען ביים ווירט.

א צימער מיט אלע בעקוועמליכקייטן באדע-צימער און טעלעפאן וויל איך פער-דינגען 1 אדער 2 פערזאן מיט קאסט. צו ערפאהרען לעגיאנוב 7/5 (זשעלאנא) וו. 18, טעל. 176-40.

פערשידענעס

פרנסה קען האבען ווער עס וועט דינגען אין מיין איינגעפירט מאנופאקטור-געשעפט אין בעסטען פונקט. אויך געווויסע מאנופאקטור-בראנזשעס אדער שניידער=צודאטען. אפערטען אונטער „פרנסה" אין אדמינ.

א האלב הויז, נאהענט פון גרינעם מארק, גינסטיג צו פערקויפען. אויסקונפט טעל. 165-58. 5489

געלעגנהייטליך צו פערקויפען „זינגערס" א נייע קריטא-ניימאשין אויך א היטעלמאכער-מאשין. 11 ליסטאפאד 40 וואוינונג 19.

לעטשניצע

פאר ווענעריש קראנקע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

לאדז, זאוואדזקא 1

טעל. 122-73

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוענד.

ווענעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען

אנאליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס=סטאציע

איז טעטיג א גאנצען מעת לעת פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

א בעראטונג 3 זל.

לעטשניצע

פון דאקטוירים - ספעציאליסטען

זגערזשער 17

טעל. 116=33

רענטגען=גאבינעט

ווענעראלאגישעס אמבולאטאריום

פון 9 פריה ביז 8 א זייגער אוונט.

וויזיט 3 זל.

Dr. L. FALK

ספעצ. ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען

Nawrot 7, tel. 128-07.

עמפפאנגט פון 10–12 און פון 5–7 נ"מ

Dr. med. N. Kajzer

ספעצ. פאר אינערליכע און קינדער-קראנקה וואוינט יעצט אויף בזשעזשינער 24 (רוג מליניארסקא) נעמט אן פון 10–12 און פון 4–7 נ"מ לעטשניצע-פרייזען.

ברוך-קראנקע!!!

J. Rapaport

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז, פון דעם איז גאנץ פוילן בעריהמטען ספעציאליסט ארטאפעד דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בעוואוסטע פראפעסארען.

ברוך=ליידענדע! ספעציעלע ארטאפעדישע באנ-דאזשען פון מײַן ארטאפעד. הייל-אנשטאלט בעזײַטיגען אהן שום אפעראציע, ראדיקאל שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאלג, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און פערעלטערטע ליידענדע ברוכען בײַ מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעד. הייל-באנדאזשען פאר צו-ריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך-באנדאזשען געגען ארפאלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס, הויקערס און אלערארט פעהלער פון גוף!

אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די היילבארסטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מעטאדע ספעצ. ארטאפעד. הייל-גארסעטען פאר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינד-זוכט, לײמונגען, פערקרימטע פיס בײַ קינדער און ערוואקסענע קינסטליכע הענד (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראק-טישסטע ארטאפעדישע אפאראטען פאר שמערצליכע פלאט-פיס לויט נײַעם-מאדעל.

אכטונג!

אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.

30 יעהריגע פראקטיק. פולע גאראנטיע!

ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו. עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (קאסע-כאריך).

אכטונג!

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל=אנשטאלט אין לאדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאנק

אויף דעם וועג, נאך דעם ווי איך בין באמת געראטעט און געזונד געווארען פון לאנגיעהריגער זעהר שווערע ברוך-ליידען און גרויסע שמערצען, פיהל איך מיך פערפליכטעט מיט פיל פרייד אויסצודריקען מײַן הייסען דאנק דעם באמת וואונדערבארען און איינציגען ספעציאליסט פאר ברוך-קראנקהייטען ה' דיר. י. ראפאפארט, לאדז, וואלטשאנסקא 10, און איך ערקלער עפענטליך, אז איך בין נאר אדאנק זיין גרויסע ארטאפעדישע ספעציאליטעט ווידער געווארען א פולשטענדיג געזונדער מענש און בין ווידער פעהיג צו אלער ארבייט. נאר אדאנק איהם בין איך בעפרײַט געווארען פון א שווערע און געפעהרליכע אפעראציע, פאר וועלכעס איך בלייב איהם אייביג הערצליך דאנקבאר.

28/1 1934 (–) ה. גאלדשמיד לאדז, קילינסקיעגא 12.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייטיגע שפאלטען

אין טעקסט—40 . . . . . 60—

נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— . . . 4

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט'ן שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

ליפער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

פאהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טעקסט פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנט-ווארטליך. די אדמינ. איז אפען טעגליך און ביינאכט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg

Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. redak. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.